

ДНЕВНИКЪТЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

IX^{ТО} ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ).

XXXV заседание, Четвъртъкъ, 10-й Декемврий 1898 год.

(Отворено въ 2^{1/2} часътъ слѣдъ пладнѣ, подѣ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя Христо Ивановъ.)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: (Звъни.) Засѣданieto се отвара.

Г-нъ секретарьтъ, Иванъ Пецовъ, ще прочете списъка на г-да прѣдставителитѣ, за да се види: кой присѣтствува и кой отсъствува отъ днешното засѣдание.

Секретарь Иванъ Пецовъ: (Прочита списъка.) Отсъствуватъ г-да прѣдставителитѣ: Атанасъ Мандаджиевъ, Георги Губидѣльниковъ, Георги В. Даскаловъ, Григоръ Д. Начовичъ, Георги Добриновичъ, Димитръ Радевъ, Димитръ А. Буровъ, Едхемъ Ефенди Хасановъ, Иванъ Ев. Гешовъ, Иванъ М. Абрашевъ, Иванъ Срѣбърниковъ, Иванъ Грозевъ, Лука Брагановъ, Никола Йв. Козаровъ, Никола В. Вълкановъ, Петко В. Горбачевъ, Петръ Паланчевъ, Саулъ Камбосевъ и Христо Теодоровъ.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Отъ общото число на г-да прѣдставителитѣ, отсъствуватъ 19 души; има, значи, нужното число прѣдставители, за да се пристѣпи къмъ разискване, положенитъ на дневния редъ въпроси.

Ще съобщя, че на дневния редъ има слѣдующитѣ въпроси:

I. Първо четение: 1) законопроекта за допълнение и измѣнение нѣкои членове отъ Екзархийския уставъ; 2) прѣдложението за измѣнение и допълнение втората алинея на чл. 148-й отъ Гражданското сѣдопроизводство; 3) законопроекта за повикване въ Министерството на Търговията и Земледѣието и въ държавната мина Перникъ инженери по минитѣ и кондуктори чужди подданици; 4) законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за данъка „октроа“; 5) законопроекта за измѣнение и допълнение на

нѣкои членове отъ Закона за митницитѣ; 6) законопроекта за празничнитѣ дни; 7) прѣдложението за допълнение чл. чл. 85 и 86-й отъ Закона за градскитѣ общини; 8) прѣдложението за отцѣпване селата Срѣдне (Орта-Кьой) и Ново-Сель, Ески-Джумайска околия и присѣдиняванието имъ къмъ Шуменската околия; 9) законопроекта за обуздаване продажбата на искусствени пития подъ названието вино, и 10) прѣдложението за отгѣнение заблѣжката на чл. 12-й и измѣнение на чл. 13-й отъ Закона за Висшето училище.

II. Второ четение: 1) прѣдложението за измѣнение и допълнение на чл. 771-й отъ Гражданското сѣдопроизводство; 2) прѣдложението за измѣнение и допълнение на чл. 121-й отъ Углавното мирово сѣдопроизводство; 3) законопроекта за измѣнение на чл. чл. 714 и 973-й отъ Гражданското сѣдопроизводство; 4) законопроекта за допълнение и измѣнение на Углавното сѣдопроизводство; 5) законопроекта за измѣнение на чл. чл. 72, 120, 122 и 245-й отъ Наказателния законъ; 6) законопроекта за измѣнение чл. чл. 11 и 35-й отъ Закона за сѣдебнитѣ пристави и чл. 12-й отъ Закона за измѣнение на сѣщия законъ отъ 1897 год., и 7) законопроекта за общественитѣ прѣдприятия.

III. Докладъ отъ комисията за изработване Правилника за вътрѣшния редъ на Народното Събрание.

Прѣди да се пристѣпи къмъ дневния редъ, има да съобщя, че сж постѣпили слѣдующитѣ законопроекти:

Отъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи е постѣпилъ законопроектъ за измѣнение на нѣкои членове отъ Избирателния законъ, заедно съ една таблица. Тоя законо-

проектъ ще бѣде раздаденъ на г-да прѣдставителтъ и ще бѣде поставенъ за първо четение въ едно слѣдующе заседание.

Отъ Министерството на Финансите е постъпило едно прѣдложение за отдаването подъ концесия Атанасъ-Кьойското блато при гр. Бургазъ за прѣобрѣщанieto му въ солници. И това прѣдложение ще бѣде раздадено на г-да прѣдставителтъ и ще бѣде поставено за първо четение въ едно отъ слѣдующитѣ заседания.

Постъпило е едно прѣдложение отъ народния прѣдставителъ, г-нъ Атанасъ Данковъ, за допълнение на чл. 37-й отъ Закона за селско-общинскитѣ съдове, което тоже ще бѣде раздадено на г-да прѣдставителтъ и турено на дневенъ редъ за слѣдующето заседание.

При това съобщавамъ, че сж дадени отпуски, по домашни причини, на слѣдующитѣ г-да прѣдставители: на г. г. Цони Георгиевъ и Сава Фарашевъ — по 5 дни, и на г-на Едхемъ Хасановъ — 8 дни.

Слѣдъ това имаме най-напрѣдъ отъ дневния редъ ... (Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Искамъ думата!) Имате думата, г-нъ Теодоровъ.

Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Г-да прѣдставители! Въ заседанието отъ 8-й того, въ което се оковахъ икономическитѣ вериги на България за десетки години, ако не и повече, (Гласове: Не е вѣрно!) азъ бѣхъ подписалъ едно заявление до г-на прѣдседателя на Народното Събрание, заедно съ близо 50 души свои другари, съ което искахме поименно гласуване и обявявахме едновременно, че сме противъ утвърдяването на договора по откупването експлоатацията на линията на источнитѣ жельзници въ България и въ сжщото врѣме и противъ утвърждаването на прѣдложението за конверсията. Това прѣдложение г-нъ прѣдседателтъ на Събрание не благоволи даже да приеме, а нѣщо повече, по единъ прѣзрителенъ начинъ, както за самото народно прѣдставителство изобщо, така и за подписавшитѣ го, хвърли прѣзъ главата на почтения нашъ другаръ г-нъ Консуловъ, който бѣше натоваренъ да му го прѣдаде. Азъ бѣхъ така сжщо единъ отъ онѣзи записани да говорятъ въ дадени случаи, но за насъ редъ не дойде. За избѣжение на всѣка солидарность съ тѣзи злополучни за бждщето на България законодателни мѣроприятия, заявявамъ, че съмъ противъ и желяжъ тая моя декларация да се отбѣлжи въ стенографическия протоколъ. (Гласове: Кжсно е, и да се отбѣлжи! — На дневния редъ!)

Георги Н. Консуловъ: Г-да прѣдставители! Азъ имамъ да кажъ нѣколко думи по сжщия прѣдметъ, върху който говори г-нъ Теодоровъ, и имамъ да некажъ съжаление отъ страна на всички, които бѣхж подписали заявлението противъ гласуването по обикновения редъ, и за да стане то поименно, и противъ приеманieto на договора. Такова нѣщо, дѣйствително, имаше въ това заявление, което, както видѣхте всички, г-нъ прѣдседателтъ, едва го хванж въ рѣцѣтъ си и безъ да види какво съдържа то, хвърли ми го въ лицето и не шѣ да му даде никакъвъ ходъ. (Жеко Ив. Жековъ: Заслужахте го!) Ако съмъ го заслужавалъ, това остава да оцѣняватъ съвѣ-

ститѣ мой и Ваша и обществото. Но азъ мисля, че ние не сме слуги; ние, 50 души прѣдставители народни, които прѣдставяваме $\frac{1}{3}$ часть на България, имаме това право да издигнемъ гласа си и да кажемъ мнѣнието си по такъвъ единъ жизненъ въпросъ, отъ разрѣшението на който зависи или съществуващото или икономическото поробване на България. Кажете каквото щете, но това е дѣйствителността и вие съ вашитѣ роптания не ще може да ъж погълнете.

Затога, азъ имамъ пълно право, както отъ моя страна, така и отъ страна на всички подписавши заявлението, да протестирамъ противъ произволната обноска на г-на прѣдседателя, която той извърши, когато му го подадохъ и моляж туй наше заявление и тои актъ на неприличие, на арогантностъ на г-на прѣдседателя да се впише въ протоколитѣ. (Ржкопѣскание отъ лѣвницата.)

Прѣдседателотвующий Христо Ивановъ: Г-нъ Консуловъ! Ако имате у себе си протеста, дайте го.

Георги Н. Консуловъ: Понеже той ми го хвърли въ лицето, и ние нѣма да го дадемъ тукъ, а ще дирижъ тия си права у избирателитѣ, и ще го дадемъ на обществото. Нека помислятъ подписавшитѣ го и нека правятъ каквото щатъ, но 50 души сж и трѣбва да се питатъ какво желяжатъ: да го дадемъ ли сега, или по другъ начинъ да му дадемъ гласность.

Прѣдседателотвующий Христо Ивановъ: Значи, Вие не го давате и като го искаме.

Никола Хр. Габровски: Ще направимъ апелъ къмъ народа!

Атанасъ П. Краевъ: Г-да прѣдставители! Прѣдседателтъ на Народното Събрание, не е прѣдседателъ на една партия, и той, като прѣдседателъ на Народното Събрание, има длъжность и право да брани свободата на словото и мнѣнията на всички членове на законодателното тѣло. Както когато нѣкой отъ лѣвницата би прѣгзнилъ границата на приличieto и би излѣзълъ вънъ отъ рамкитѣ на Вжтрѣшния правилникъ на Събрание или Конституцията, така сжщо и когато таква едно прѣстѣпление би било направено отъ нѣкого отъ членоветѣ на болшинството, прѣдседателтъ на Народното Събрание има длъжность и право и на единия и на другия да направи нѣкаква бѣлѣжка. Този, който стои на прѣдседателското крѣсло и ржководи разискванията на Събрание, длъженъ е да проявява почитание къмъ мнѣнията на всѣки единъ отъ членоветѣ на Събрание; длъженъ е да пази свободата на тия мнѣния. Ако единъ прѣдседателъ се намѣри да се увлѣче отъ партизански страсти и да се отнесе прѣзрително къмъ една часть отъ членоветѣ на законодателното тѣло, този прѣдседателъ погазва своитѣ права, бламира самъ себе си. Такова лице, ми се струва, никждъ не може по-нататѣлъ да се признае достойно да занимава това високо положение. (Гласове отъ лѣвницата: Вѣрно!) Постѣжката на прѣдседателя на Народното Събрание, г-на Д-ръ Янколова, която между прочемъ хармонира съ прѣдшествующи нѣкои негови виходки, е отъ естество да оскърби не само тия, които бѣхж му поднесли това заявление, но и всички други

лица, съставляващи това Събрание. Азъ мисля, че за запазване честта и достойнството на самото законодателно тѣло, необходимо е, ако сами себе си почитаме, да се съгласиме съ насъ, да искажемъ съжаление за тази постъпка на прѣдседателя и да минемъ на дневния редъ.

Ползувайки се отъ този случай, че ми се дава думата, азъ се присъединявамъ къмъ декларацията, направена отъ г-на д-ръ Теодорова, като съжялявамъ, че и на менъ не се даде думата да искамъ мнѣнието си, по единъ мотивиранъ начинъ, противъ договоритѣ, както за откупуване наема на источнитѣ желѣзници, тъй също и за конвертирането на старитѣ заеми. И двата договора, споредъ нашето искрено и дълбоко убѣждение, сж врѣдителни и същителни за икономическитѣ интереси на страната, и азъ заявявамъ сега, че вотирането станж при единъ адски шумъ, станж по начинъ, щото не можеше правилно да се констатира: да ли при болшинство или при меншинство се обявихъ за приети тѣзи два договора. (Гласове отъ дѣсницата: Охо!) Азъ вотирахъ както противъ единия, тъй и противъ другия договоръ. Заявявамъ това, за да ми бжде спокойна съвѣстѣта и да бждж оправданъ прѣдъ своитѣ избиратели — български граждани, мнѣнието на които е много цѣнно зарадъ мене.

Независимо отъ всичко това, прѣди да пристъпимъ по-нататкъ, къмъ дневния редъ, позволявамъ си да ви съобщя единъ слухъ, който циркулира изъ обществото, единъ слухъ, който достигнж и до насъ.

Г-да прѣдставители! Въ това врѣме, когато ние тукъ заседавахме, ние се прѣвирахме за прѣдодължаването на едно мнѣние, горѣ въ галеритѣ сж се взимали мѣрки отъ нѣкоя хора, за да бжджт прѣбити нѣкои членове отъ меншеството. (Гласове отъ дѣсницата: А, а! — Христо П. Славейковъ: Суна хора има бити!) Друга една бѣлѣжка. (Найчо Цановъ: Войко Нешовъ е битъ, а има и чиновници бити отъ прѣоблѣчени стражари!) Съобщено ми е слѣдущето, че помощницитѣ на полицейскитѣ пристави — за това имамъ свидѣтели — помощницитѣ на полицейскитѣ пристави отъ 3, 4 и 5-й участъци въ Столицата питали г-на Керифейски, подначалникъ въ канцеларията на Народното Събрание, има ли хора за да бижджт, именно г. г. Пановъ и Габровски. (Смѣхъ.) Той имъ отговорилъ, че има 40 души. Били наредени да чакатъ 5 души при Австрийското консулство, други до интенданството и друга група до площада „Александър I-й“. (Гласове отъ дѣсницата: А, а!) Даже ако бихме били въ пайтонъ, да ни смѣкнжт и да ни прѣбижджт. (Никола Антикаровъ: Не си давайте толкова значение де!) Били опрѣдѣлени нѣкои си Стефанъ и Мирчо Ацевъ, този отъ пайтонджитѣ, който е билъ осжденъ по убийството на Стамболова. (Никола Антикаровъ: Брей, голѣма работа!) Ако авансираме този фактъ, който ми се събщи, за който имамъ свидѣтели, това го правимъ не да искаме отъ васъ защита, не да искаме да вземете мѣрки да обуздаете повилѣлитѣ изъ града шайки, които сж избиди що да си се свѣтъ, а само да констатираме тукъ, отъ тази трибуна, прѣдъ цѣль народъ, че лишени отъ надлѣжната свобода, като народни прѣдставители, да искажемъ

свободно мнѣнието си въ Народното Събрание, ние сме застрашавани за своитѣ мнѣния чрѣзъ тероризиране вънъ отъ оградата на Народното Събрание. (Гласове отъ дѣсницата: Лѣжешъ!) Това да се констатира. Заявявамъ обаче.... (Никола Антикаровъ: Като казахте това, кажете, че бихте разилнитѣ тукъ!) Като констатирамъ това, заявявамъ, че не ни е страхъ отъ никакви ваши шайки; (Георги Ив. Михайловъ: Нѣма защо да ви е страхъ; ние никои цкъ не сме вдигнжли рѣка на васъ!) защото, както сме се борили прѣзъ минжитѣ години, боримъ се и сега и, ако отечеството, ако страната поиска, готови сме, съ рискъ на живота, да се боримъ, безъ да ни е страхъ отъ нѣкакви шайкаджии. Само имамъ да заявя, че тѣзи мѣрки и този начинъ на дѣйствиє спрѣмо вашитѣ политически противници, не можжт освѣнъ да ви врѣджджт. Тѣ не сж въ състояние да задущжт гласа на народа. (Смѣхъ отъ дѣсницата. — Удобрителни изявления отъ дѣсницата.) Народъ, който, позволете за изражение, прѣобрѣща се въ една арена... (Петръ К. Бобчевски: Въ болницата стражаръ лѣжи, а ваши хора нѣма бити!) Гражданитѣ безъ причина и безъ поводъ отъ тѣхна страна бѣхж нападнжти отъ полицията и имажж право да се самозащитаваатъ и ако сж паднжли нѣкои стражари, ние нѣма освѣнъ да скърбимъ. Ние съжяляваме, че тѣзи органи на публичната властъ бидохж употребени не на мѣсто, не по нужда или въ полза на общественния поредкъ, а бидохж употребени противъ общественния поредкъ и да се усили и така силната умраза, която народътъ питає къмъ вашето правителство.

Георги Ив. Михайловъ: Мантовата гробница!

Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Вие обърнжхте цѣла България на гробница!

Димитръ Сжселовъ: Ти, г-нъ Теодоровъ имашъ лоши отзиви. Ти, като български дипломатически агентъ въ Букурещъ, изпълняваше такава византийска длѣжностъ къмъ Ромжнското правителство, щото не заслужва да говоржж! Ти си прѣдавалъ българскитѣ синове!

Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Противъ прѣдателитѣ се взиматъ мѣрки! Съ лоши хора тъй се постъква!

Вѣльо Нейчовъ: Г-да! Ако има нѣщо, което да ми тегне на душата, казвамъ го искрено, то е, дѣкато въ тая минута се намирамъ въ нещастната пужда да се съгласявамъ съ г-на Краева и съ всички онѣзи, които го окржжаватъ — човѣци отъ политическата черкова, на която катихизисътъ бѣше толковъ гибеленъ за България. (Веселостъ. — Атанасъ П. Краевъ: Протестирамъ!)

Г-да! По въпроса, повдигнатъ отъ Татаръ-Пазарджикския народенъ прѣдставитель, г-на Георги Консуловъ, азъ най-напрѣдъ ще намѣржж махана на самия г-нъ Консуловъ, защото, г-да, азъ съмъ подписалъ акта, за който е дума, именно акта за исканне поименно гласуване по контракта за откупуване на тази частъ отъ линиятѣ на источнитѣ желѣзници, които се намиратъ на българска територия. Но, г-да, г-нъ Георги Консуловъ, който бѣше депозиторъ, комуто бѣше повѣрена тая книга, трѣбваше да направи длѣжността си, да ѣ сложи на прѣдседателя на бюрото при удобно врѣме, прѣди гласуването, защото въ едно

Народно Събрание. (Георги Н. Консуловъ: Тъй ли бѣше, когато. . . .) Азъ моля г-на Консулова да бѣде търпеливъ, защото, мисля, че ще бѣде доволенъ отъ моето заключение. — Г-нъ Консуловъ трѣбваше да прѣдвиди, че въ едно Народно Събрание, дѣкато се разисква единъ такъвъ въпросъ, не се знае момента, когато ще се произнесе гласуването. (Георги Н. Консуловъ: Дадохъ го именно тогавъ, когато дойде врѣме да се гласува!) До колкото азъ знамъ и до колкото видѣхъ, г-нъ Консуловъ поднесе исканieto за поименно гласуване въ минутата, когато всичко бѣше гласувано, когато на тия столове едно грамадно болшинство стоеше на крака, за да приеме прѣдметния контрактъ. (Гласове отъ дѣсницата: Вѣрно!)

Сега, г-да, да ви кажа право, почитениятъ прѣдседател на Народното Събрание, г-нъ Д-ръ Янколовъ, нѣма всичкитѣ мои симпатии, зарадъ туй, че е билъ несправедливъ спрямо мене, като народенъ прѣдставителъ, по отношение даванетоъ думата; но, азъ, г-да, ималъ съмъ случай да констатирамъ въ личността на г-на Д-ра Янколовъ, единъ съвършено честенъ човѣкъ, само, че е малко инатитъ. Впрочемъ, инатитъ е свойственъ, е достоиние на всички ония човѣци, които сж стигнали до възраст такава, когато мозъкътъ имъ се е сгъстилъ, и които искатъ да се вършатъ работитѣ въ едно Народно Събрание по единъ побързъ начинъ и. . . . (Не се чуе.) Така щото, този инатъ на г-на Д-ра Янколовъ не ми се вижда яко лошъ, защото той пести за прѣмето, както всички искаме да го цестимъ. И азъ съмъ увѣренъ, че ако на врѣме бѣше дадена книгата на прѣдседателя, той нѣмаше да се двоуми нито минута да съобщи на г-да прѣдставителитѣ, че е постъпило таква едно замълание, и да иска мнѣнието на Народното Събрание по тая книга. Както и да е, г-нъ Консуловъ е сгрѣшилъ, и азъ му правя упрѣкъ за това, защото той бѣше депозитаръ и на моя подписъ. Сега, не стига че г-нъ Консуловъ е сбъркалъ, като не прѣдстави на врѣме въпросната книга, но и прѣдседателтъ на Народното Събрание си дозволи да хвърли тая книга, която носеше, нѣкои казватъ, подписитѣ на 49 души депутата — а азъ казвамъ, че сж 59, но най-сетнѣ и 10 и 20 да сж, тѣ сж подписи на народни прѣдставители, които прѣдставляватъ важна частъ отъ населението на българскитѣ избиратели — когато той, то се знае, трѣбваше да вземе мнѣнието на Народното Събрание, колкото до умѣтността: да ли да се подложи това искание на разискване въ Събранието или не. А че прѣдседателтъ на Народното Събрание, г-нъ Д-ръ Янколовъ захвърли тая книга, то е фактъ и съставлява тежко доказание за всички оиѣзи прѣдставители, както и за менъ, които бѣхме жъ подписали. И азъ, г-да, не бихъ искалъ, не съмъ противникъ да гледамъ всѣкъ денъ г-на Д-ра Янколовъ на прѣдседателския столъ, както и почитената и симпатична персона, която сега стои, но, само че, човѣкътъ, който стои на единъ такъвъ столъ, трѣбва да стои като корона на едно политическо положение, и, за да прѣдставлява сждинитѣ на България въ тая ограда, трѣбва да има всичкото нужно хладнокрѣвие и безпристрастие въ ръководението на работитѣ, щото да се

не дава причина на негодувание, да се не дава поводъ на жестоко сърдие, на недоразумѣние.

Г-да! Вие сте имали случай да констатираете много пакти, че ако е имало нѣкой пактъ недоразумѣние между самитѣ насъ, които сме искрени поддържници на правителството, както и прѣдседателтъ и Бюрото на Народното Събрание иматъ всичкото наше довѣрие, то е за туй, че е имало бързина отъ страна на прѣдседателския столъ и се е прѣдизвиквало между насъ прѣвипране и недоразумѣние, които сж имали доказителни резултати и компрометирующа дѣйствия на това народно прѣдставителство. Като казвамъ това, азъ исказвамъ желанието на всички чужъ, щото таква недоразумѣния да не се повтарятъ, защото тѣ сж жалостни. И, при таква драгоценни минути, да гласуваме съ пълно спокойствие, е твърдѣ важно нѣщо; но, ако отиваме съ такава бързина, ако хвърляме книги, съ това може само да се прѣдизвикатъ излишни смущения, излишни разисквания и ние не можемъ да направимъ нищо, когато нашата най-голяма, най-важна работа е, да гласуваме всички тия прѣдмети, които трѣбва да гласуваме съ съзнание на нѣщата. Когато се касае работата за цифри, когато се касае за имота и живота на българския народъ и всички бждѣщи поколения, които ще четжат нашитѣ рѣшения ще ни проклинатъ или благославятъ, ние трѣбва да оставимъ въ страницитѣ на дневницитѣ на Народното Събрание бразди за благословия, че таква сж били усилията на всички ни, а не да оставимъ бразди, за да си навѣчемъ всички проклетия въ това отношение. Азъ искамъ отъ прѣдседателския столъ да се защитаватъ всички желанія на народното прѣдставителство и да се не даватъ причини за недоразумѣния.

Ганчо Гаврийловъ: Г-да прѣдставители! Азъ не можъ да знамъ, вѣрно ли е това, което твърди г-нъ Краевъ, че се е правило нѣкакъвъ натискъ, нѣкакво давление чрезъ нѣкакви гюрютни, произведени нарочно въ галерията, върху прѣдставителитѣ, които сж били съ възгледи противъ приемаието договора за експлоатацията на желѣзницата и оиѣзи — за конверсията. Менъ ми се струва, че това претендиране и твърдѣние на г-на Краева не е умѣтно, защото, ако г-нъ Краевъ, или двама-трима, или петъ души съ него сж били по такъвъ начинъ, тѣй да се каже, уплашени и малтретиращи чрезъ казания въ галерията на публиката шумъ, та се е искало да се упражни нѣкакъвъ натискъ върху тѣхъ, за да не повдигатъ въпросъ за отхвърляието на тия два договора — за желѣзницата и за конверсията — всѣки, па и публиката тогава видѣ, че противъ приемаието на тия договори не бѣше само г-нъ Краевъ съ неговитѣ другари 5—6 опозиционери, ами имаше едно внушително число опозиционери, и то опозиционери отъ болшинството на Народното Събрание, между които бѣхъ и азъ, та справедливо е тукъ да заявжъ и да установжъ, че таква давление не е правено никому. (Гласове: Вѣрно!) Напротивъ, всѣки бѣше свободенъ да каже, че е, или че не е противъ тия сдѣлки. Азъ намирамъ справедливо негодуванията напр. на нѣкои г-да, които бѣхъ противъ конверсията, за гдѣто не се даде да стане гласуването

поименно, както прѣобладаваше мнѣнието на цѣлото Народно Сѣбрание, че гласуването на тия въпроси ще стане поименно. Тамъ, дѣйствително, може да се каже, негодуванието е справедливо, но никакъ не е вѣрно и справедливо това, че тия 4—5 души прѣдставители, за които г-нъ Краевъ мѣри, които се титулиратъ само като опозиция, сж били лицата, които сж ръководили това мнѣние, за създаване на една по-голяма опозиция по тия въпроси, та, като се оплашели тѣ, не щѣло да има кой да опонира. Тази по-голяма опозиция се създаде изъ между членоветѣ на болшинството и, до колкото знажъ, нито на тѣхъ се е направило нѣкакво давление, нѣкакъвъ натискъ, нито пъкъ на първата, малката опозиция, се е правило нѣкакво давление. Всички бѣхме свободни. Справедливостта го изисква да кажжъ, че тѣмъ, на нѣкои г-да отъ първата, малката опозиция, като не се даде възможностъ да се искажжтъ, справедливо е да негодуватъ за това и иматъ право; на мене, обаче, се даде тази възможностъ, азъ се искажахъ и съмъ удовлетворенъ. Може би да не съмъ ималъ възгледи прави, но както въ момента съмъ мислилъ и съмъ билъ убѣденъ, тъй съмъ се и искажалъ; знажъ, че е схванато въ протоколитѣ, какво съмъ казалъ и какво съмъ поддържалъ, и сега съмъ спокоенъ. Тѣзи, обаче, които нѣмажъ възможностъ да се искажжтъ, иматъ право да претендиратъ да бжде отбѣлжжено въ протоколитѣ, че сж били противъ и че не сж могли да се искажжтъ.

Внѣ отъ това, азъ намирамъ другитѣ заявления, направени отъ г-на Краева, за неумѣстно да се правжтъ. Какво е станжло въ галеритѣ — това не знаеме. Наистина, въ това врѣме, когато ставахъ разискванията, чу се единъ шумъ, но азъ ще кажжъ, че този шумъ не бѣ разбранъ отъ повечето отъ г-да прѣдставителитѣ. (Христо П. Славейковъ: Душежъ едного за гърлото!) Даже и да имаше такова нѣщо, азъ не знажъ какъ може да се отрази това на г-на Краева и да го ограничи да даде мнѣнието си. Г-нъ Краевъ е такъвъ маленъ и твърдъ опозиционеръ, што мжчно измѣнява мнѣнията си. Така што, не искажъ азъ да се свързватъ тия двѣ нѣща, да се свързва мнѣнието на по-голямото число отъ опозиционеритѣ по известния въпросъ съ мнѣнието, което се искажвало горѣ, въ галерията. Азъ, слѣдователно, като единъ отъ тѣзи, който принадлежжъ къмъ опозиционеритѣ по тия въпроси, не искамъ да дамъ право на г-на Краева да ли свързва съ себе си, че като той е почувствувалъ нѣкакъвъ страхъ отъ шума въ галерията, сега да се прѣдставлява като унѣлно-мощенъ и отъ насъ да твърди тукъ, че сме се били уплашили, правило се върху ни давление и не сме могли да се искажемъ. Ние се искажахме, само че азъ знажъ много г-да прѣдставители, които не сж се искажали, и мислжъ, че и тѣ ще можжтъ да се искажжтъ, ако подадѣтъ заявление и настояватъ да искатъ това да стане.

Атанасъ П. Краевъ: Нека и други да заявжтъ, че никакво давление не е въ състояние да ги застави да измѣнжтъ мнѣнието си.

Стефанъ Ивановъ: Г-да прѣдставители! Позволете и на мене да искажжъ и азъ своето съжаление, че въпрѣви

обѣщанието на г-на прѣдсѣдателя отъ висотата на прѣдсѣдателската трибуна, въпрѣви обѣщанията на г-да министритѣ, именно на г-на Министра на Финанситѣ, не биде позволено на всички г-да прѣдставители, не имъ бѣ дадена възможностъ да се искажжтъ, т. е. да се чуе гласътъ имъ по тия два важни и жизнени за страната въпроси, именно, въпросътъ за откупване наема на источнитѣ желѣзници и тоя за конверсията на заема. Като единъ отъ тѣзи, които бѣхжъ противъ приеманieto на тия два акта, азъ взехъ думата да искажжъ съжалението си, че болшинството прие тия два акта по единъ твърдѣ осждителенъ начинъ. (Гласове: О, хо!) За честта на болшинството, на това болшинство, на което и азъ съмъ принадлежжалъ; съгласете се съ менъ, че е съжаление. Трѣбваше това болшинство да позволи поименното гласуване за приеманieto на този актъ и да остави всѣки прѣдставитель да се произнесе свободно; то не трѣбваше да упражнява нѣкакво давление, като това, което се упражни при гласуването на единъ такъвъ важенъ договоръ. Ако не бѣше това обѣщание отъ страна на г-на Министра на Финанситѣ, може би това меншество щѣше да бжде болшинство — защото гласоветѣ въ такъвъ случай се мѣржтъ и се теглжтъ; ако вие наистина бѣхте увѣрени, че договорътъ ще се приеме, макаръ и съ поименно гласуване, азъ ви увѣрявамъ, че васъ нѣмаше да е страхъ да допуснете поименното гласуване. Слѣдователно, само отъ това се заключава, че вие сте се боли отъ приеманieto. (Никола Антикаровъ: Никакъ не се боимъ!) Азъ намирамъ, че у васъ има толкова доблѣсть, што да позволите поименното гласуване; но не позволихте ли го, значи, вие не сте имали куражъ, защото сте се боли, че нѣма да сполучите. Това е практическото заключение. Слѣдователно, азъ достатъчно ми се чини, че ме разбрахте. Това го правжъ, защото единъ день ще давамъ отчетъ както прѣдъ своитѣ избиратели, така и прѣдъ съвѣстта си.

По отношение на другия въпросъ, повдигнатъ отъ прѣдговорившитѣ г-да прѣдставители, именно, по въпроса за нѣкакъвъ си тероръ, азъ ще направжъ слѣдующето заявление. Азъ съмъ свидѣтель, г-да, чухъ отъ устата на почетения Софийски гражданинъ Войко Нешовъ, че оная вечеръ, като се завржчалъ отъ фабриката си, той е билъ битъ отъ органитъ на властта. (Димитръ П. Сжселовъ: Който го е билъ, ще се накаже!) Молжъ ви се, г-да; изслушайте ме! (Единъ прѣдставитель: Той е най-голямиятъ зевзекъ!) Имаше и други прѣдставители, и, който отъ васъ не вѣрва, може да отиде да направи справка. Той ми каза, че е ходилъ при г-на Министра Стоиловъ и при г-на Министра Веневъ, но никой не билъ станжлъ, защото било рано. Ималъ намѣрение, освѣтъ това, да се съблѣче прѣдъ тѣхъ, за да имъ докаже, че е билъ битъ съ пашка.

Като исказвамъ съжаление за станжлото по случай на тия митинги и по случай приеманieto на тия два акта, азъ, както казахъ и днесъ прѣдъ нѣкои приятели, като знажъ колко сте се възмутили, когато сте чели въ вѣстницитѣ или когато сте слушали за побойщата, върпени надъ вашитѣ избиратели, само за туй, защото сж издигнали

гласа си противъ известни ваши дѣйствия, намирамъ, че повече отъ всѣкога трѣбва да съжаляваме и да оставимъ българскитѣ граждани свободно да се изказватъ въ такива случаи. Азъ бихъ желалъ, всѣки отъ васъ да мисли, че е частъ отъ българския народъ и, като такъвъ, той е свободенъ да дава мнѣнието си тамъ, гдѣто му е мѣстото. Заради това, азъ още единъ пътъ се надѣвамъ, че ще искажъ своето негодувание и съжаление за станжалитѣ побои и заплашвания върху Софийскитѣ граждани, както и върху нѣкои отъ нашитѣ колеги, ако е имало такива. (Никола Антикаровъ: Ама ако е имало такива!)

Георги Ив. Михайловъ: Г-да народни прѣдставители! Съжалявамъ. . . . (Не се чуе.) Прѣдизвиканъ съмъ отъ г-на Консулова и искамъ да кажъ нѣщо. Вие чухте за протеста, поднесенъ отъ г-на Консулова, и остава на васъ да му дадете оцѣнка такъвъ, каквато заслужава. Ще забѣлѣжж едно нѣщо. Не само вие, г-да прѣдставители, които сѣдите тукъ, но и пълнитѣ ложи и галерии бѣхж свидѣтели на единъ актъ, колкото осждителенъ, голъкозъ и позоренъ, който, надѣвамъ се, до сега въ нашето Събрание не се е случвалъ. Съжалявамъ още повече за това, защото той не е извршенъ отъ човѣкъ, отъ когото сме привикнали да виждаме и други работи, отъ единъ човѣкъ, за когото държахъ, че е способенъ да направи таква нѣщо, но отъ човѣкъ бившъ министръ, единъ човѣкъ, който до вчера работѣше съ васъ и по негови частни съображения се отдѣли отъ насъ. Това е бившиятъ министръ Величковъ. Вие бѣхте свидѣтели, какъ той оизи день демонстративно се качи на трибуната и заплю нашия прѣдсѣдателъ. (Гласове: Позоръ!) Нѣма, освѣнъ да искажемъ съжаление, че единъ човѣкъ като Величкова, който минмлата година, когато сѣдѣше на министерското крѣсло, нѣмаше търпѣнието да изелуша опозицията, ами когато му се направи намекъ, че билъ съдружникъ на една печатница, нарѣче човѣка „негодий“, а завчера заплю г-на прѣдсѣдателя, и вѣрвамъ, че болшинството отъ васъ ще се присѣдини къмъ мене, като изказвамъ съжаление, че единъ човѣкъ, като него, си е позволилъ такава една осждителна постѣпка. (Гласове: Да се мине на дневния редъ!)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Г-нъ Гендовичъ има думата. (Гласове: Нѣма го!) Г-нъ Юруковъ има думата.

Даниилъ С. Юруковъ: Г-да народни прѣдставители! Отъ всичкитѣ разисквания, станжали въ Народното Събрание днесъ, се вижда, че въпросътъ се касае за завчерашния инцидентъ. Мисля, че нѣма защо да го обсъждаме по-нататкъ; той излѣзе въ пълнотата си така, както трѣбваше да излѣзе. Тукъ се констатира, че въ Събранието нито редъ, нито правилникъ, нито волята на прѣдставителитѣ се почита и, слѣдователно, всичко се вършеше безъ редъ, безъ правило, безъ едно гласувание.

Относително до г-на Величкова, не съмъ видѣлъ да е направилъ това, което каза г-нъ Михайловъ. Ако г-нъ Величковъ бѣше тукъ, щѣше да каже. (Гласове: Вѣрно е! Свидѣтели бѣхме!) Азъ не искамъ да взимамъ неговата за-

пита, но искамъ да кажъ, че това, което е станжло завчера, е било слѣдствие на самата работа. (Гласове: Да се мине на дневния редъ! — Христо П. Славейковъ: Тази хрочка бѣше заслужена!)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Г-нъ Краевъ има думата. Вие, г-нъ Краевъ, по това ли ще говорите?

Атанасъ П. Краевъ: Двѣ думи има да кажъ. (Гласове: Долю! — Да се мине на дневния редъ! — Тронание.) Искамъ да забѣлѣжж да се не прѣтѣлкуватъ мнитѣ думи. Съжалявамъ, г-да, че г-нъ Ганчо Гавриловъ криво ме е разбралъ. Азъ не казахъ, че нѣкой се е постаралъ да ми повлияе, за да измѣни своето убѣждение, че нѣкой е искалъ да упражни върху мене нѣкакво давление, за да не вотирамъ, както ми диктува моята свѣсть. Самъ признавамъ, че не съмъ отъ онии елементи, които могатъ да се подадѣтъ на такява давления. Криво ме е разбралъ, че въ такъвъ смисълъ съмъ говорилъ. Длъженъ съмъ да забѣлѣжж, че тия слухове за приготовление и нападания не сж нови и тоже не сж въ състояние да ме спланжтъ, да ме стрѣснатъ. . . Г-нъ Ганчо Гавриловъ, помнете, бѣше случай да ви заяви, че едвамъ слѣдъ 18-й Май е ималъ куражъ да си подаде бюлетината, когато ние въ минжло врѣме сме ходили и сме се борили. (Единъ прѣдставителъ: Прѣкрасно! — Дмитрий П. Сжселовъ: Герой си!) Искахъ само да констатирамъ тукъ въ Народното Събрание, че това не прави честь на дневното управление и остава да вземете мѣрки да браните вашата честь, не нашата. Ние не искаме вие да ни казите.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Минаваме на дневния редъ. Г-нъ секретарьтъ Донковъ ще прочете на първо четение законопроекта за допълнение и измѣнение нѣкои членове отъ Екзархийския уставъ.

Секретарь Янколъ Донковъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

къмъ законопроекта за допълнение и измѣнение нѣкои членове отъ Екзархийския уставъ.

Опитътъ дойде да покаже, че е нужно да се направятъ нѣкои и други допълнения и измѣнения въ Екзархийския уставъ, а именно:

1. Понеже броятъ на кандидатитѣ за свещеници, добили духовно образование въ Княжеството или свършили курса на сръдне свѣтско учебно заведение, се увеличава, намѣри се за потребно да се повиши цензътъ за онии поне кандидати, които ще се ржкополагатъ за енории въ по-голѣмитѣ градове. Съ измѣнението въ бѣлѣжката къмъ чл. 71-й се постига гонимата цѣль, като се допускатъ пакъ врѣменно, до свещенство лица съ свѣтско образование, но не трикласно, а на пълненъ куретъ отъ сръдне учебно заведение. За по-малкитѣ градове и за селата остави се врѣменно да могатъ да се ржкополагатъ лица и съ трикласно образование.

2. Намѣри се за полезно, при назначаването на законоучителитѣ, да се прѣдпочитатъ лица съ богословско образование.

3. Въ Екзархийския уставъ не е прѣдвидена сума за обиколки изъ околицитѣ, въ които е центрътъ на епархийското управление. Понеже има нужда да бждатъ обикални периодически такива околии, намѣри се за потребно да се прѣдвиди новъ пунктъ къмъ чл. 136-й, та да може за напредъ да се прѣдвижда въ бюджетитѣ на епархийскитѣ духовни свѣти сума за обиколки като горѣказанитѣ.

4. За да може да се привлечатъ по-способни лица за писари и писци, понеже малобройността на длъжноститѣ при епархийскитѣ духовни свѣти отнематъ всѣка надежда за повишение на служащитѣ, намѣри се за добръ да се прѣдвиди увеличаване по право на заплатитѣ.

5. Опитътъ доказа, че отъкриването наново архиерейско намѣстничество въ Никополъ е повече отъ наврѣменно, защото населението, надъ което се простира това намѣстничество, е многобройно.

6. Съ бѣлѣжката къмъ чл. 205-й се опрѣдѣля кои отъ чиновницитѣ и учителитѣ подъ вѣдомството на Българската църква иматъ право на пенсия.

София, 2-й Декември 1898 год.

Министръ на Въшнитѣ Работи и на Исповѣданията:
Д-ръ К. Стоиловъ.

Законопроектъ

за допълнение и измѣнение нѣкои членове отъ Екзархийския уставъ.

Чл. 1. Къмъ изброенитѣ въ алинея 3 отъ чл. 6-й градове се прибавя и „Никополъ.“

Чл. 2. Вѣлѣжката къмъ пунктъ 4-й на чл. 71-й да се измѣни така: *България*. За еноритѣ въ окръжнитѣ градове и въ ония, дѣто има архиерейски намѣстничества, за сега могатъ да бждатъ ржкополагани и лица, свършили курса на сръдне свѣтско учебно заведение, а за еноритѣ въ останжалитѣ градове и въ селата могатъ така също да се допускатъ до ржкоположение лица, свършили трети класъ отъ свѣтско училище. Едниятъ и другитѣ трѣбва да издържатъ прѣдварително испитъ споредъ една програма, изработена отъ Св. Синодъ.

Чл. 3. Чл. 102-й да се измѣни така: Законоучелитѣ въ всички други учебни заведения се назначаватъ отъ Министерството на Народното Просвѣщение въ споразумѣние съ Св. Синодъ, като се прѣдпочитатъ винаги свършилитѣ духовно (богословско) училище.

Чл. 4. Къмъ чл. 136-й да се приложи новъ пунктъ: 17) за обикалане околицата, въ която е центрътъ на епархийското управление, както и другитѣ части на епархията, 400 лева.

Чл. 5. Втората часть на чл. 203-й да се измѣни така: Заплатата на главнитѣ писари, писаритѣ и писцитѣ при епархийскитѣ духовни свѣти, както и на писаритѣ при архиерейскитѣ намѣстничества, които въ продължение на петъ години непрѣкъснута служба не сж били повишавани, увеличава се по право въ края на този периодъ: за главнитѣ писари съ 10%, а за другитѣ съ 5%.

Чл. 6. На чл. 205-й се прибавя слѣдующата бѣлѣжка: Само ония градски учители и чиновници подъ вѣдомството на Българската църква иматъ право на пенсия, които се назначаватъ и плащатъ отъ епархийскитѣ началства въ Княжеството или отъ висшето духовно началство.“

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Който приема по принципъ законопроекта за допълнение и измѣнение нѣкои членове отъ Екзархийския уставъ, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се, и ще бжде испратенъ на надлѣжната комисия.

Слѣдва прѣдложението за измѣнение и допълнение втората алинея на чл. 148-й отъ Гражданското сждопроизводство.

Секретарь Янколъ Донковъ: (Чете.)

„Прѣдложение

отъ Провадийския народенъ прѣдставитель, Николай Б. Вълкановъ, за измѣнение и допълнение втората алинея на чл. 148-й отъ Гражданското сждопроизводство.

„Относително сждѣбитѣ и канцеларскитѣ мита и берии по тия дѣла се прилагатъ прѣдписанията на чл. чл. 755—762-й и 769—779-й, освѣнъ прѣдвиденитѣ въ чл. 772-й, които се взематъ по петдесетъ стотинки.“

Гр. София, 1-й Декември 1898 год.

Съ почитание, прѣдставитель: Николай Б. Вълкановъ.

Поддържаме: Г. Стойчевъ, Ет. Хасановъ, Д. Юрковъ, Ст. Границки, Ф. Атанасовъ, К. х. Яневъ, Савва П. Фарапшевъ, Н. Цѣровски, В. Нейчовъ, К. Ивановъ, С. Сливковъ, Ж. Влашки, Ил. Трифоновъ, Ап. Петковъ, Г. Цървановъ, х. Неджибъ-Вей, Д. Къжчевъ, Е. Шървовъ, З. Исмаилъ, Махмудъ х. Юмеровъ, М. Али Султанъ-Герей Месудовъ, П. Мусевичъ-Бориковъ, Д. А. Шишковъ, Ив. Грозевъ, Хр. П. Манафовъ, Д. Десевъ, Н. Абаджиевъ, А. Савовъ, Д. Поповъ, П. Кочанковъ, В. Ив. Димчевъ, Д. Кесяковъ, В. Лазаровъ, Ив. Христовъ, Р. Йончевъ, Г. Найденовъ, С. Камбосевъ, Н. Янчевъ, Г. Малаковъ, С. Бакаловъ, х. Яхя Юмеровъ, И. Арнаудовъ, Ц. Леонкиевъ, Кесимъ Заде, Н. Ивановъ, М. Вожковъ, Д. Мишковъ, Ж. Стояновъ, Л. Братановъ, Хр. П. Славейковъ, Д-ръ Ц. Тотевъ, Ил. Щѣрбановъ, х. М. Поповъ, Неджибъ Вей Челингировъ и Ат. Краевъ.“

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема по принципъ прѣдложението за измѣнение и допълнение втората алинея на чл. 148-й отъ Гражданското сждопроизводство, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Приема се. Ще се испрати на надлѣжната комисия.

Иде слѣдъ това законопроектътъ за приемане въ Министерството на Търговията и Земледѣлието и въ държавната мина „Черниѣ“ инженери по минитѣ и кондуктори, чужди подданници.

Г-нъ секретарьтъ ще го прочете.

Секретарь Янколя Донковъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

върху законопроекта за повикване въ Министерството на Търговията и Земледѣлието и въ държавната мина „Перникъ“ инженери по минитѣ и кондуктори, чужди подданници.

Вслѣдствие развитието работитѣ на отдѣлението за минитѣ и тия на държавната мина „Перникъ“ отъ една страна, а отъ друга лицата за сега поне отъ хора съ специална подготовка, било като инженери по минитѣ, било даже като кондуктори по минитѣ, министерството е било принудено прѣвъ текущата година, както и по-рано, да се обърне къмъ чужди подданници за заемане на нѣкои должности при министерството или при държавната мина „Перникъ“. Обаче, освѣнъ малкото възнаграждение, което се прѣд-вижда за тия служби, естествено бѣ въпроснитѣ лица да изискватъ и една гаранция, че ще бждѣтъ на държавна служба прѣвъ течението на извѣстенъ периодъ врѣме, като същеврѣменно сѣ изисквали и съразмѣрно увеличение на платитѣ си за всѣка прослужена година, а освѣнъ тая да имъ се заплащатъ пкнитѣ расходи за идванието и връщанието имъ. При все, че това послѣдното имъ прѣд-ложение и да е било неприемливо, прѣдъ видъ Закона за чиновницитѣ, който забранява плащанieto на пктни расходи за всѣки новоназначенъ чиновникъ, министерството, слѣдъ като е вземало за всѣки случай отдѣлно мнѣнието на Министерския Съвѣтъ и прѣдъ видъ неотлагемата нужда, е било принудено да ангажира по слѣднитѣ условия инженера по минитѣ И. Шагорнакъ, за длъжността районенъ инженеръ по минитѣ за три годишенъ срокъ, като му се заплаща прѣдвидената по бюджета плата, инженера по минитѣ Ф. Булиние, за младши инженеръ по минитѣ при държавната мина „Перникъ“, съ срокъ за три години, като му се заплаща за текущата година съгласно бюджета, за 1899 год. по 350 л. мѣсечно, и за 1900 год. по 400 л. Кондукторитѣ по минитѣ Т. Нелиба, И. Сехтербергеръ и Ив. Виммеръ, за държавната мина „Перникъ“, като имъ се плаща по 200 л. мѣсечна плата. Но освѣнъ това, министерството е било принудено да се съгласи да се заплащатъ на изброенитѣ г-да инженери и кондуктори пкнитѣ расходи за идванието и връщанието имъ.

Управляющий Министерството на Търговията и Земледѣлието, Министръ на Вжгръшнитѣ Работи: Н. Беневъ.

Законопроектъ

за приемане на държавна служба инженеритѣ И. Шагорнакъ и Ф. Булиние, французски подданници, и кондукторитѣ Т. Нелиба, И. Сехтербергеръ и Ив. Виммеръ, австрийски подданници.

Чл. 1. Разрѣшава се на Министерството на Търговията и Земледѣлието да приеме на държавна служба инженеритѣ по минитѣ И. Шагорнакъ и Ф. Булиние съ срокъ за (3) три години, като имъ се заплаща до истичанието на 1898 год. по бюджета, прѣвъ 1899 год. на първия по

бюджета, а на втория 350 л., а прѣвъ 1900 год. — на първия по бюджета, а на втория 400 л. мѣсечно, и кондукторитѣ по минитѣ: Т. Нелиба, И. Сехтербергеръ и Ив. Виммеръ, съ 200 л. мѣсечно; а на сички да се заплащатъ пкнитѣ расходи за идванието и връщанието имъ.“

Прѣдседателотвующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Молжъ ония г-да прѣдставители, които приематъ по принципъ прочетения законопроектъ и сѣ съгласни да се испрати въ надлѣжната комисия, да си вдигнатъ ржката (Болшинство.) Приема се и ще се испрати на комисията.

Слѣдъ това слѣдва, първото четение на законопроекта за измѣнение и допълнение на Закона за митницитѣ.

Секретарь Янколя Донковъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

върху законопроекта за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ Закона за митницитѣ.

До сегашната практика, отъ една страна, и сключенитѣ търговски договори, отъ друга, изискватъ, щото дѣйствиющиятъ Законъ за митницитѣ, въ сила отъ 1885 год., въ нѣкои свои постановления да се измѣни и допълни. Такиwa измѣнения и допълнения се приготвихъ въ прѣд-ставляемия законопроектъ, върху които имамъ честъ да дамъ и нѣкои кратки обяснения.

Новата алинея къмъ чл. 57-й има за цѣль да упищожи до сегашната врѣдна, както за развитието на нанинитѣ пристанища, тѣй и за самата търговия, практика, споредъ която агентитѣ на разнитѣ парходни дружества въ нашитѣ морски пристанища, въ споразумѣние съ капитанитѣ на параходитѣ, да товарятъ и расговарятъ търговскитѣ стоки по мимо реда, установенъ отъ портовитѣ власти, и по този начинъ да монополизиратъ, съ спекулативна цѣль, работата само за нѣколко варкари, а при това да събиратъ отъ търговцитѣ, за тая си услуга, каквито такси пожелажатъ, както това до сега сѣ правили.

Съ забвдѣжката къмъ чл. 60-й се пояснява, че държавата не може да бжде отговорна за поврѣди, причинени на вложенитѣ въ митническитѣ магазини стоки, отъ наводнения и други стихийни бѣдствия, прѣдпазванието отъ които не може да се достигне иначе, освѣнъ въ формата на усигуряване отъ бѣдствие, усигуряване, което ще трѣбва да правжатъ сами притежателитѣ на стокитѣ.

Чл. 77-^{bis} има за цѣль да опрѣдѣли, кои лица могатъ и иматъ право да освобождаватъ търговскитѣ стоки отъ митницитѣ, както и кои могатъ да бждѣтъ комиссионери, защото повечето отъ сегашнитѣ комиссионери сѣ хора съвсѣмъ неподготвени за такава работа и въ много случаи не знажатъ нито говоримо, нито писмено официалния языкъ.

По този начинъ, тия своего рода комиссионери, каквито при всѣка по-голяма митница се навъртатъ по десетина души, вмѣсто да спомагатъ на търговцитѣ, които имъ повѣрватъ запазванието на интереситѣ си, често пкти съ своего невѣжество и незнание митническитѣ паредби прѣдизвикватъ глобявания и наказания за неправилно обявяване стокитѣ имъ и пр.

Исключението към чл. 87-й буква е, се замънява съ предлагаемото въ проекта съ цѣль да се опрѣдѣли по-точно и по-ясно и вразумително, кои именно стоки, когато при митническото прѣглеждане се намѣржтъ въ повече отъ колкото сж обявени, трѣбва да се освобождаватъ отъ глоба и кои не.

Сжщата цѣль се гони и съ новата алинея къмъ чл. 87-й буква е.

Последната часть на чл. 91-й отъ закона се унищожава и замънява съ предлагаемата въ законопроекта, за да се приведе този членъ въ съгласие съ постановленията на търговскитѣ договори по сжщия прѣдметъ.

По сжщитѣ съображения се видоизмънява и чл. 92-й, тѣй като съ търговскитѣ договори вземанieto стока въ натура е отиънено.

Чл. 92bis урежда начина, по който трѣбва да се обезмитватъ стокитѣ, доставлявани по контрактъ или доброволно съгласие, за държавнитѣ, окръжнитѣ и общинскитѣ учреждения. Съ измъненieto, направено въ този членъ, ще се тури, отъ една страна, край на постоянитѣ недоразумѣния между митницитѣ и доставчицитѣ по оцѣнката на доставляванитѣ стоки и, отъ друга — ще се избѣгне откупуванието на последнитѣ, къмъ което митницитѣ, на основание търговскитѣ договори, иматъ право да прибѣгватъ, щомъ намѣржтъ, че стокитѣ сж низко обявени. А пъкъ такива откупувания винаги биватъ въ щета на доставчицитѣ, понеже съ това имъ се отнема възможността да изпълнжтъ задълженията си, вслѣдствие на което биватъ подлагани на глоби отъ учрежденията, съ които сж сключили контракти за извѣстна доставка.

Прибавенитѣ нови алинеи и забѣлѣжка къмъ чл. 99-й иматъ за цѣль: първата — да ограничи вноса на сжщюцѣнни прѣдмети прѣвъ всячки митница, както е било до сега, защото не въ всяка митница има оцѣнители, които би могли да опрѣдѣлятъ точно стойността имъ, а втората — да прѣдупрѣди всички тия, които работжтъ въ страната подобни сжщюцѣнни прѣдмети, за избѣгване наказанието, прѣдвидено въ сжщия членъ, да прѣдставляватъ прѣдметитѣ прѣди да ги пусятъ въ търговия наปลอมбране отъ надлѣжнитѣ власти.

Чл. чл. 200, 202 и 203-й се измъняватъ съ цѣль да се отнеме правото на онѣзи чуждестранни прѣдставители, търговски агенти и пр., когато тѣ би се занимавали съ търговия, да внасятъ безмитно каквито и да било прѣдмети, па макаръ и за тѣхно собствено употрѣбление, защото е констатирано, че въ подобни случаи не може да се упражнява никакъвъ контролъ, за да ли не се продаватъ сжщитѣ онѣзи прѣдмети, които сж били внесени за собствено употрѣбление.

Чл. чл. 207—214-й влючително се унищожаватъ и се замъняватъ съ други подъ сжщата нумерация, понеже практиката доказа, че начинътъ за обезмитванието на пощенскитѣ колети и посылки, съдържачи стоки, въ самитѣ телеграфо-пощенски станции, както е било до сега, не гарантира достатъчно хазната, тѣй като отъ телеграфо-пощенскитѣ чи-

повници не може да се иска да знажтъ освѣтъ своята специална служба и митническата.

Отдѣлъ VI се измънява, както е прѣдвидено въ законопроекта, понеже правилата за прѣнасяние стоки и багажи по желѣзницата, прѣдвидени въ дѣйствующия Законъ за митницитѣ, сж твърдѣ кратки и не отговарятъ на днешнитѣ нужди. Тѣзи правила за прѣвъ 1885 год., когато имахме само Русе—Варненската желѣзнопътна линия, сж били достатъчни, обаче сжщото не може да се каже като се вземе прѣдъ видъ сегашното състояние на нашитѣ желѣзници.

Буква б на чл. 240-й се видоизмънява, защото тѣй, както тя стои въ закона, противорѣчи на чл. 237-й. Въ този членъ е казано, че ако транзитанитѣ стоки не се изнесжтъ, а останжтъ въ страната, оставенитѣ залогъ за обезпечение митото имъ се записва на приходъ, безъ да се налага па търговеца друго нѣкакво наказание, когато пъкъ въ буква б сжщиятъ търговецъ за недоимъка се третира като контрабандистъ.

Измъненieto на чл. 241-й има за цѣль да отиъни изискванието на свидѣтелства, удостовѣряющи, че беглякътъ на овцетѣ, които се изнасятъ, е заплатенъ, изискване, което не намира никакво оправдание, тѣй като проверката на овцетѣ и козитѣ да ли сж платили или не беглякъ, трѣбва да става въ вжтрѣшността на страната, и то по врѣмето на общото имъ прѣброяване, а не и на границата, и по този начинъ да се правжтъ безполезни прѣпятствия на износната ни търговия съ добитъкъ.

Първата и втората алинея на чл. 247-й се видоизмъняватъ съ цѣль да се опрѣдѣли по-ясно; въ какви именно случаи могатъ да се прѣжратяватъ веднажъ възбуденитѣ дѣла за контрабанда, както и отъ кое учреждение трѣбва да се издаватъ постановленията по такива дѣла, понеже този членъ различно се е тълкувалъ отъ сѣдлицата.

Новата алинея къмъ чл. 249-й прѣдвижда наказание за комисионеритѣ, защото е констатирано, че тия последнитѣ, за да измамжтъ митницитѣ да оцѣнжтъ стокитѣ на клиентитѣ имъ по-евтино отъ колкото струватъ, не се спиратъ прѣдъ никакви срѣдства: съставляватъ фалшиви фактури, поправятъ оригиналитѣ и пр. и пр. само и само да постигнатъ цѣльта, колто гонжтъ, а именно да освободжтъ стокитѣ съ колкото е възможно по-малко мито.

Чл. 249bis прѣдвижда наказание за капитанитѣ и агентитѣ на парходнитѣ дружества, чиновнитѣ при желѣзнопътнитѣ станции и експедиторитѣ, защото е констатирано, че тѣ често шжи, въ споразумѣние съ търговци и комисионери, показватъ въ товарителницитѣ, фрактоветѣ и коносаментитѣ, павлото и другитѣ разноски, платени за стокитѣ, въ по-малко количество отъ онава, което въ дѣйствителность е платено, и всичко това съ цѣль да се мамжтъ митницитѣ, защото е извѣстно, че споредъ търговскитѣ договори, къмъ стойността на стокитѣ при оцѣняванието имъ се прибавятъ и разносцитѣ за прѣнасяние, сигорита и пр.

Забѣлѣжката къмъ чл. 253-й има за цѣль да поясни: по колко трѣбва да се смѣта стойността на липсалитѣ отъ митническитѣ магазини колети съ неизвѣстно съдържание,

понеже, безъ такова указание въ закона, контролата, при провървяване отчетитѣ на митниците сръща затруднение.

Новата алинея къмъ чл. 271-й има за цѣль да поясни: по какъвъ начинъ трѣбва да се събиратъ сумитѣ, за които се говори въ сѣщия членъ, тъй като този въпросъ не е поясненъ.

Новата алинея къмъ чл. 278-й обяснява, че само Министерството на Финанситѣ е компетентно да рѣшава въпроса за даване възнаграждение отъ контрабандитѣ на правоимѣющитѣ.

Министръ на Финанситѣ: Т. Теодоровъ.

Законопроектъ

за измѣнение и допълнение Закона за митницитѣ.

Къмъ чл. 57-й се прибавя слѣдующата нова алинея:

При тия свои дѣйствия, парходнитѣ агентства сж обязани да се съобразяватъ пълно съ реда, установенъ за тая цѣль отъ портовата властъ.

Къмъ чл. 60-й се прибавя слѣдующата нова заблѣжка:

Заблѣжка: За каквито и да било поврѣди, причинени на вложенитѣ въ митническитѣ магазини и дворове стоки отъ наводнения или други стихийни бѣдствия, митницитѣ не отговарятъ.

Притежателитѣ, обаче, не се лишаватъ отъ правото сами да си застрахуватъ стокитѣ отъ подобни бѣдствия или поврѣди.

Новъ членъ:

Чл. 77bis. Търговцитѣ могатъ да освобождаватъ стокитѣ си отъ митницитѣ сами, чрѣзъ своитѣ слуги или чрѣзъ комисионери. За тая цѣль послѣднитѣ трѣбва да прѣдставляватъ въ митницитѣ всички упоменати въ прѣдидущия членъ документи.

За комисионери при митницитѣ се допускатъ само такива лица, които знаатъ добръ говоримо и писмено официалния языкъ, иматъ постоянно жителство въ нѣкоя община и притежаватъ свидѣтелства отъ общината, въ която живѣятъ, че сж честни и благонадѣждни и се ползватъ съ граждански и политически права.

Исключението къмъ буква *в* на чл. 87-й се исквърля цѣло и се замѣнява съ слѣдующето:

„Исключение се прави само за стокитѣ, на които теглото, отъ влиянието на врѣмето, се увеличава и които пристигатъ насипани безъ никакви обвивки и обврѣзки, а именно: вълна, кълчища, вѣжа, дървенъ материалъ, тютюнъ, лика и други тѣмъ подобни. За подобни стоки се взема само обикновенното мито, ако разницата въ повече не надминува 5% отъ обявената тежестъ. За морската и каменна соль се допуска прѣвишението само въ размѣръ на 2%. Вѣде ли намѣрена разницата въ повече отъ допускаемия процентъ (2% за каменната и морска соль и 5% за другитѣ насипани стоки) взема се тройно мито за всичкото количество, което надминава обявената тежестъ“.

Въ буква *е* на сѣщия чл. 87-й се прибавя алинея нова:

Ако намѣрената въ по-малко стока е била пристигнала насипана безъ никакви обвивки и обврѣзки и цѣлото количество на липсата не надминува 5% отъ обявеното

тегло, взема се обикновенното мито, безъ да се обрѣща внимание на липсата. Ако ли тази послѣдната надминува 5%, взема се двойното мито за всяката липса.

Исключение отъ това правило се допушта само за стокитѣ, които текатъ и сѣхнатъ, като: спиртъ, вино, ракия, сацунъ и пр., липсата на които се освобождава отъ заплащане на мито, щомъ по обстоятелствата на работата се вижда, че тя е произмѣзла отъ истичание или изсѣхване на стоката.

Сжщо така, ако обявителитѣ докажатъ, чрѣзъ законни документи, че липсалитѣ колетги или липсалото количество отъ насипани стоки е произмѣзало отъ погрѣшно записване въ парходнитѣ или транспортни книжа, или пѣвъ отъ крадване, авария или друга непрѣодолима сила, се освобождаватъ отъ всеко наказание или мито за липсалото.

Втората алинея на чл. 87-й, буква *е*, се унищожава.

Послѣдната частъ на чл. 91-й, която започва съ думитѣ:

„Тѣзи двама чиновници . . .“, се унищожава заедно съ заблѣжката и се замѣнява както слѣдва: „Тѣзи двама чиновници сж длъжни, въ течение на 48 часа отъ завлението на обявителитѣ, да произвеждатъ повторно прѣглеждане на стокитѣ и, ако намѣржатъ, че поставенитѣ имъ цѣни сж прѣвишени, постановяватъ за намаляванието на цѣнитѣ; въ противенъ случай рѣшаватъ: или да се откупятъ стокитѣ, по цѣнитѣ обявени отъ търговеца съ прибавка 5%, или да се прибѣгне къмъ експертиза.“

Въ първия случай, стойността на стокитѣ се плаща отъ митническитѣ доходи въ разстояние най-малко на 15 дни отъ откупването имъ, а въ втория — се прави постановление върху самата декларация.

Митницата назначава отъ своя страна експертъ, което е длъженъ да стори веднага и търговецътъ съ писмена заблѣжка върху самата декларация.

Тия двама експерти се събиратъ, по покана отъ митницата, въ разстояние на 24 часа най-много, и слѣдъ като разгледатъ стокитѣ, съ формаленъ протоколъ рѣшаватъ подложеного имъ дѣло. Въ случай, че не дойдатъ до съгласие върху оцѣнката, избиратъ трети арбитръ. Когато не могатъ да се съгласятъ до избора и на третия арбитръ, митницата поисква да се назначи такъвъ отъ прѣдсѣдателя на мѣстния окръженъ сждъ, а тамъ, гдѣто нѣма окръженъ сждъ, отъ мировия сждия.

Когато, споредъ рѣшението на експертизата, опрѣделената стойность на стокитѣ прѣвишава съ повече отъ 10% тая, показана отъ търговеца, послѣдниятъ подлѣжи на глоба, която се опрѣдѣля отъ Министра на Финанситѣ и която, по негово усмотрѣние, може да се повиши въ размѣръ на 10 пкти по-гольма отъ митото, което търговецътъ е искалъ да укрие. Освѣнъ това, търговецътъ е длъженъ да плати и разноситѣ по експертизата, ако съ рѣшението на послѣдната е признато, че той нѣма право. Тия разноси се плащатъ наполовина отъ търговеца и митницата, когато опрѣделената отъ експертизата стойность на стокитѣ не надминува съ повече отъ 5% обявената отъ търговеца.

Решението на експертизата, както и онова на Министра на Финансите за глобата, се съобщават на търговеца, който е длъжен да се съобрази с тях, като заплати, както митните права и глобата, тъй и разносът по експертизата, въ разстояние на 5 дни най-много. След истичането на този срок, митницата продава чрез публичен търг стоките, и след като задържи от добитата стойност суми за мито, глоба и пр., остатъкът се държи на разположение на търговеца въ течение на една година, който, ако се не подири, остава въ полза на хазната.

Решенията на експертизата и арбитра биват окончателни и не могат да се обжалват прѣдъ никого, нито от митниците, нито от търговците.

Забѣлѣжка. Догдѣто експертизата се произнесе, търговците могат да си вземат стоките, като прѣдварително оставят образци от тях и обезпечат митните имъ и други права по първоначалната оцѣнка на митницата, както и глобите.

Чл. 92 се измѣнява така:

Чл. 92. Откупените стоки за смѣтка на хазната, митниците продават на публичен търг по установения редъ. Тѣ могат да се отстъпват на купувачи и безъ търгъ, когато за тяхъ се заплаща освѣнъ цѣната, по която сж откупени, но и слѣдующите се митни и други права, по оцѣнката на митницата, както и добавъчните 5%, дадени на търговеца.

Новъ членъ:

92bis. За стоките ad valorem, доставявани по контракт или доброволно съгласие за смѣтка на държавните, окръжните и общинските учреждения, митните права трѣбва да се плащат споредъ прѣдвидения цѣни въ контракта. Доставчиците, които по какъвто и да било начинъ се опитат да укриятъ отъ митницата действителните цѣни на доставяемите прѣдмети, наказватъ се съ глоба въ размеръ на тройно мито. На поменнатите учреждения, които доставяват прѣдмети отъ странство, чрезъ прѣдприемачи, се вмѣнява въ обязанность, щото при приемането на доставяните прѣдмети да изискватъ отъ прѣдприемачите митарствените декларации и квитанции, въ удостовѣрение, че слѣдующите митни права сж заплатени споредъ контрактните цѣни; въ противенъ случай, надлъжните чиновници отговарятъ за нанесените залуби на хазната.

Къмъ чл 99-й се прибавятъ слѣдующите нови алинеи и забѣлѣжка:

Внасянето на такива прѣдмети ще се доуща само прѣзъ ония митници, които Министрътъ на Финансите опрѣдѣли.

Забѣлѣжка. Ония, които изработватъ скъпоцѣнни прѣдмети въ страната, длъжни сж, прѣди да ги пусятъ въ продажба, да ги прѣдставяватъ на мѣстните акцизни отдѣления за пломбирание.

Чл. 200-й се измѣнява така:

Прѣдначениятѣ за собствено употрѣбление вещи и прѣдмети на консулите и вице-консулите, които не се занимаватъ съ търговия, се проущатъ безъ мито и се освобождаватъ отъ всѣко прѣглеждане.

Съ скъпите права се ползуватъ въ всѣко генерално консулство по двама, а въ всѣко консулство по единъ отъ по-главните чиновници, ако тия лица принадлежатъ къмъ

категорията на агентите, които се назначаватъ съ декретъ отъ своите правителства и не се занимаватъ съ търговия.

Чл. 202-й се измѣнява така:

Вещите на консулите и вице-консулите, които не се занимаватъ съ търговия, ако и да не се прѣглеждатъ, подадените обаче за тяхъ заявления се прилагатъ при митническите квитанции.

Чл. 203-й се видоизмѣнява така:

Чл. 203. Стоките и вещите, вносими отъ консулите и вице-консулите, които се занимаватъ съ търговия, ако и да сж прѣдначени за тяхно собствено употрѣбление, подлежатъ на мито, както и търговските стоки.

Чл. чл. 207—214-й включително се унищожаватъ и замѣняватъ както слѣдва:

Чл. 207. Всички стоки и прѣдмети, които идятъ съ пощата отъ странство, трѣбва да се прѣдаватъ отъ пощенските чиновници на пограничните митници. Исклучение ще става само за ония отъ тяхъ, които сж прѣдначени за вътрѣшни градове, гдѣто има митници. Такива стоки се прѣдаватъ на притежателите имъ или тяхните пълномощници, слѣд като се прѣгледатъ и обложатъ съ слѣдующите митни права. Начинътъ, по който ще става прѣглеждането и обезмитването въ пограничните митници на пощенските колети и посылки, назначени за вътрѣшните градове, гдѣто нѣма митници, се опрѣдѣля съ особенъ правилникъ.

Забѣлѣжка. Следъ прѣдаване пакетите въ митниците, станциите сж длъжни да увѣдомяватъ незабавно адресантите (чл. 58-й.)

Чл. 208. Пакетите, които се получаватъ отъ иностранный пощенски писалища подъ бандеролъ, съдържащи образци безъ стойность, затворените прѣпоръчани пакети, а тъй сжщо и груповите, съдържащи златни монети, имѣюща законенъ курсъ въ България, могатъ да се испращатъ отъ пограничните размѣнни станции до вътрѣшните градове, гдѣто нѣма митници. Подобни пакети, обаче, трѣбва обязательно да се отварятъ и провѣряватъ въ вътрѣшната пощенска станция при прѣдаването имъ на адресанта. Въ случай че въ пакетите се намѣржатъ прѣдмети, подлъжачи на мито или запрѣтени за внасяние, тѣ се конфискуватъ, за което началникътъ на станцията съставя актъ, който заедно съ вещите се испраща по служебенъ редъ до най-близката митница, за нейно по-нататъшно распорѣждане.

Забѣлѣжка. Исклучение отъ това правило става само за пратките, съдържащи образци съ стойность. Съ тяхъ се поставя съобразно постановленията на Закона за пощите и телеграфите (чл. 16-й, § 2, отъ Всемирната пощенска конвенция.)

Чл. 209. Митницата, като получи испратените ѝ отъ станцията прѣдмети, заедно съ отвосящите се къмъ тяхъ акти, записва ги въ книгата си, издава окончателно постановление за конфискуването имъ и распорѣжда за продажбата по установения редъ.

Отъ добитата при продажбата сума, като се спаднатъ митните права и станжилите разходи, $\frac{1}{3}$ часть се дава като възнаграждение на пощенските служачи, които сж отѣрили нарушението.

Чл. 210. Пакетите и пощенските колети, които пристигатъ на името на Негово Царско Высочество Князъ или на дипломатическите агенти и консули, както и всичката

имъ пощенска кореспонденция, не подлѣжатъ на митарствено прѣглеждане.

Чл. 211. По пощата могатъ да се изнасятъ за странство, безъ никакво митарствено прѣглеждане, всѣкакъвъ видъ мѣстни произведения, освѣтъ онил, на които изнасянето е запрѣтено. Розовото масло може да се изнася по пощата, но само слѣдъ заплащаніе надлѣжнитѣ митни права, по реда установенъ за тая цѣль.

Чл. 212. Пощенскитѣ послѣлки, пристигнали отъ странство съ стоки, подлѣжащи на мито, както и онил, изпесени съ мѣстни стоки, могатъ, по писмено исканіе на надлѣжната станция, да се възвръщатъ обратно, безъ да се облагатъ съ мито, както при внасянето, тѣй и при изнасянето имъ.

Отдѣлъ VI се измѣнява така:

За стоки и багажи, които се прѣнасятъ по желѣзницата.

Чл. 215. Всички стоки и багажи, които пристигатъ отъ странство, както по сухо, така и по вода, до нѣкой пограниченъ пунктъ, свързанъ чрѣзъ желѣзницата съ градове въ вжтрѣшността на Княжеството, въ които има митница, могатъ да се прѣнасятъ по желѣзницата до нѣкой вжтрѣшна митница за обезмитване или да се прѣкаратъ транзитъ, безъ да се прѣглеждатъ подробно въ първата погранична митница.

Забѣлѣжка. Стоки, прѣдзначени по товарелиницитѣ за вжтрѣшни градове, гдѣто нѣма митници, заплащатъ митнитѣ права задължително въ пограничнитѣ митници или въ нѣкой прѣдпоставяща мѣстоназначението на пратката желѣзнопътна станция, гдѣто има митница, ако такава е посочена отъ испращача въ товарелиницата.

Чл. 216. Стоки и багажи, които пристигатъ отъ странство по желѣзницата, било за растоварване и заплащаніе митнитѣ права въ пограничнитѣ митници, било за транспортiranje до друга вжтрѣшна, или же за транзитирание чрѣзъ българската територия, се обявяватъ отъ пограничнитѣ станции на мѣстнитѣ митници съ нарочно опрѣдѣлени за това списъци. Такива списъци трѣбва да се подаватъ въ течението на 24 часа отъ пристиганіето на трона.

Прѣнасянето на стокитѣ и багажитѣ по желѣзницата, по начина, прѣвиденъ по-горѣ, ще се позволява отъ митницитѣ само ако надлѣжнитѣ погранични желѣзнопътни станции изпълнятъ формалноститѣ, прѣвидени въ особния за това правилникъ, и се задължатъ да отговарятъ за всички нарушения на Закона за митницитѣ, които биха се случили съ стокитѣ до прѣдаването имъ въ митницитѣ, за които сж прѣдзначени.

Чл. 217. Изнасянитѣ по желѣзницата за странство мѣстни произведения заплащатъ слѣдующитѣ митни права въ пограничнитѣ митници. Позволява се, обаче, заплащаніето митото на такива стоки да става и въ вжтрѣшнитѣ митници, но въ подобни случаи търговецътъ е длъженъ да прѣдстави на пограничната митница митническитѣ документи, удостоверяюща сжщността на стокитѣ, и заплащаніето надлѣжнитѣ митни права. Въ подобни случаи, пограничната митница провѣрва само положенитѣ пломби и позволява изнасяніето, безъ никакви други формалности.

Забѣлѣжка. Валонитѣ, натоварени съ мѣстни стоки, прѣдзначени за изнасяне, не се отиратъ отъ пограничнитѣ желѣзнопътни станции, прѣди подаване въ митницитѣ списъкъ за вида и

количеството на стокитѣ, съ обозначение митническитѣ документи, удостоверяюща плащаніето на митническитѣ права.

Чл. 218. На чиновницитѣ при желѣзнопътнитѣ станции строго се забранява, безъ прѣдварително разрѣшение отъ надлѣжнитѣ митници и прѣди да бждатъ изпълнени формалноститѣ, прѣвидени въ правилника, да експедирайтъ или прѣдаватъ на притежателитѣ имъ, каквито и да било вносни или износни стоки. Нарушителитѣ на това правило се наказватъ съ заплащаніе стойността на нанесената на съкровището загуба и една глоба въ двоенъ размѣръ на тая сума.

Чл. 219. Запрѣтенитѣ стоки за внасяние трѣбва да се задържатъ въ пограничнитѣ желѣзнопътни станции и прѣдаватъ на тамошнитѣ митници. Министерството на Финанснитѣ ще съобщава всекога на желѣзнопътната администрация всички распорѣждания, които се издаватъ по запрѣщеніето на вносниятъ и износнитѣ стоки, за да взематъ мѣрки, щото желѣзнопътнитѣ станции да не приематъ за прѣвозване такива запрѣтени стоки.

Чл. 220. Чиловницитѣ при желѣзнопътнитѣ станции, за несблюдение правилата, изложени въ настоящата глава, подпадатъ:

а) на глоба отъ 50 до 200 л., ако не подадѣтъ наврѣне списъцитѣ, за които се говори въ чл. чл. 216 и 217-й отъ настоящия законъ;

б) на наказаніето, прѣвидено въ чл. 48-й ако се намѣрѣтъ разлики между стоваренитѣ и показанитѣ колетѣ въ подаденитѣ отъ станцията списъци. Това наказаніе не се налага, ако надлѣжнитѣ желѣзнопътни чиновници, въ срокъ на 6 мѣсеци, оправдайтъ чрѣзъ законни документи липсалитѣ или оказавшитѣ се повече колетѣ.

Забѣлѣжка. Като законенъ документъ се счита и писменото съобщение на станцията, че отъ диренията е установено, какво липсалитѣ колетѣ не сж внесени въ България, или че сж изгубени по друга чуждестранна желѣзница.

в) На наказаніето, прѣвидено въ чл. чл. 41 и 253-й отъ настоящия законъ, ако при провѣрката въ вжтрѣшнитѣ митници се намѣри, че числото на експедиранитѣ отъ пограничнитѣ митници колетѣ е по-малко отъ означеното въ товарнитѣ листове, или же се констатира, че колетитѣ сж отварили по някъ и сж вадени отъ тѣхъ стоки. По смѣния начинъ се постѣпва въ случай на липса и съ транзитнитѣ пратки.

Забѣлѣжка. Наказаніето, прѣвидено въ този членъ, се налага и на експедиторитѣ, които получаватъ и испращатъ пълни вагони съ стоки, въ случитѣ, когато не подадѣтъ въ срока, прѣвиденъ въ чл. 216-й отъ настоящия законъ, подробни листове за съдържаніето на вагонитѣ, пристигнали на тѣхенъ адресъ, както и въ случитѣ, когато се намѣрѣтъ разлики между стоваренитѣ и показанитѣ колетѣ въ листовѣтъ.

Чл. 221. Общитѣ правила на настоящия законъ, относително запрѣщеніята за внасяние, изнасяние или транзитъ, сжщо и прѣдписанитѣ наказания въ случай на контрабанда или нарушение на настоящия законъ, се прилагатъ напълно и за прѣнасянитѣ стоки по желѣзнитѣ пътни станции. За това митарственитѣ чиновници иматъ право, когато иматъ основателни съмнѣния за станѣли злоупотрѣбленія, да правѣтъ втора провѣрка на всички вносни и износни стоки, както и на самитѣ вагони, локомотиви и пр.⁴

Буква б на чл. 240-й се видоизмѣнява така:

б) за недоимѣка въ количеството на сжцитѣ се взема само обикновенното вносно мито.

Пасажътъ отъ чл. 241-й, който гласи: „съ тая разлика, че при изнасянието му въ чужбина не се изискватъ пазитѣ: бегликъ, серчимъ и пр., ако притежателятъ му прѣдстави свидѣтелство или квитанция, че тия налови сж за платени въ Княжеството за сжщата финансова година, когато се изнасятъ; напротивъ, бегликътъ и серчимътъ се заплащатъ въ митницата“, се унищожаватъ.

Първата алинея на чл. 247-й се видоизмѣнява така:

Противъ виновнитѣ въ контрабанда или съучастие въ контрабанда може да се възбужда прѣслѣдване, ако отъ извършването на контрабандата не се е изминжло повече отъ една година. Възбуденитѣ по този начинъ дѣла не могатъ да се прѣкрятъ подъ никакъвъ прѣдлогъ, освѣнъ по недоказаностъ.

А къмъ втората алинея на сжщия членъ се прибави слѣдующия пасажъ:

Който, слѣдъ като го изслѣдва по установения редъ, възврѣща го на сжщата митница, която е съобщила даннитѣ, за да издаде по него надлѣжното постановление.

Къмъ чл. 249-й се прибавя слѣдующата нова алинея:

Освѣнъ това, на комисонеритѣ се отнема правото, за опрѣдѣлено врѣме или за вѣькога, да извършватъ каквито и да било комисонерски операции при митницитѣ.

Новъ членъ:

Чл. 249bis. Капитанитѣ и агентитѣ на парходнитѣ дружества и експедиторитѣ, които показватъ въ товарителницитѣ, фрахтоветѣ и коносаментитѣ навлото и другитѣ разности на стокитѣ въ по-малко, отъ колкото въ дѣйствиелностъ е платено, наказватъ се съ глоба отъ 50 до 1000 л.

Независимо отъ това, експедиторитѣ подпадатъ и подъ наказанието, прѣдвидено въ прѣдидущия членъ.

Забѣлѣжка. За сжцитѣ прѣстѣпници подлѣжатъ на наказанието, прѣдвидено въ първата алинея на този членъ, и чиновницитѣ при желѣзнопѣжнитѣ станции.

Къмъ чл. 253-й се прибавя нова забѣлѣжка.

Забѣлѣжка. Стойността на липсалитѣ отъ митническитѣ магазини колети съ неизвѣстно съдържание се смѣта по 50 л. единиятъ килограмъ бруто.

Къмъ чл. 271-й се прибавя слѣдующата нова алинея:

За подобни случаи митницитѣ издаватъ мотивирани постановления, които, слѣдъ като се утвърждатъ отъ Финансовото Министерство, биватъ окончателни и иматъ сила на изпълнителни листове.

Къмъ чл. 278-й се прибавя слѣдующата нова алинея:

Въпросътъ за даване възнаграждения, по начина указанъ по-горѣ, се рѣшава окончателно и безъ право на апелъ отъ Финансовото Министерство“.

Прѣдсѣдателствуещий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ по принципъ прочетения законопроектъ и сж съгласни да се прати на надлѣжната комисия, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се Законопроектътъ ще се испрати на комисията.

Слѣдъ това иде на дневния редъ първото четение на прѣдложенето отъ народнитѣ прѣдставители г. г. Жеко Ив. Жековъ и Георги Ив. Михайловъ за допълнение на чл. чл. 85 и 86-й отъ Закона за градскитѣ общини.

Секретаръ Янколъ Донковъ: (Чете.)

„Прѣдложение

отъ Варненския народенъ прѣдставителъ, Жеко Ив. Жековъ, и Руссенскиятъ народенъ прѣдставителъ, Георги Ив. Михайловъ, за допълнение чл. чл. 85 и 86-й отъ Закона за градскитѣ общини.

1) Да се прибави къмъ чл. 85-й отъ сжщия законъ новъ пунктъ 16-й: „такса за назение лозята, овощнитѣ градини и пр. на декарь до единъ левъ.“

2) Да се прибави къмъ пунктъ 6-й, чл. 86-й отъ сжщия законъ и думитѣ: „и велосипедиститѣ.“

Варненский нар. прѣдставителъ: Жеко Ив. Жековъ.

Руссенский нар. прѣдставителъ: Г. Михайловъ.

Поддържаме: Н. Козаровъ, Рѣзняковъ, Н. Вълкановъ, Н. Янчовъ, Д. Кузмановъ, Ив. Абраловъ, Ст. Границки, Ж. Стояновъ, Хр. П. Манафовъ, К. Ст. Пейковъ, Ел. Първовъ, Г. Малаковъ, Ат. Данковъ, Г. Стойчовъ, В. Лафчиевъ, Д. А. Буровъ, Ат. Буровъ, Д. Десевъ, Д. Поповъ, Ат. Гююшгерданъ, С. Фарашовъ, Н. А. Мариновъ, В. Лазаровъ, С. Бакаловъ, Ив. Христовъ, Андрей Петковъ, Г. Гаврийловъ, П. Набодковъ, Г. Найденовъ, Хр. Касабовъ, Д. Радевъ, Ст. Ивановъ, Ц. Тотевъ, Ж. Д. Желѣзовъ, Хр. Теодоровъ, Д. Вояджиевъ, К. х. Яневъ, Хр. Неновъ, Д. Караивановъ, Г. Месудовъ, Д. Кесяковъ, Янко В. Симесновъ, Н. Челингировъ, М. Георгиевъ, Д. Пишмановъ и Ц. Георгиевъ.“

Прѣдсѣдателствуещий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ по принципъ прочетеното прѣдложение и сж съгласни да се испрати на надлѣжната комисия, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. Ще се испрати на комисията.

Слѣдва първото четение на законопроекта, внесенъ отъ г-на Вълка Нейчовъ, за обуздаване продажбата на искусствени пития подъ названието вино.

Секретаръ Янколъ Донковъ: (Чете.)

„Мотивитѣ.

Елементъ на лѣкарство за човѣка въ хиляди случаи на недуга, и въ почти общо употрѣбление на трапезата въ дворцитѣ, както и въ колибитѣ, тамъ гдѣто добиванието му е възможно, виното е, безспорно, едно отъ ония пѣща, които трѣбва да бждатъ най-дѣйствиелно защитени и за производството си и противъ испорчванията или подправанията.

Нашиятъ Наказателенъ законъ, воистина, въ члена си 507-й, прѣдвижда случайтѣ на пития подправени или развалени, и изрича наказания противъ авторитѣ или продавачитѣ на такива пития. Но тия распоряждания, очевидно, сочатъ факта на пития негодни за употрѣбле-

нието, за което сж назначени, вслѣдствие на тая подправеностъ или тая разваленостъ.

Отъ друга страна, тия наказания — запиране до единъ мѣсець или глоба до сто лева — сж, въ сравнение съ вигодитѣ, които прѣдставлява за авторитѣ си търгуванieto съ подправенитѣ или развалени вина, едва отъ естество да спрѣчатъ това търгуване.

А какъ ще спрѣчатъ търгуванieto съ искусствени вина, подражающи въ всичкитѣ имъ отгѣнки на цвѣтъ и въ всичкитѣ имъ свойства натуралнитѣ вина, до толкова, щото дори често да надминуватъ тия послѣднитѣ по вкусъ и по ароматностъ? Такява искусствени вина, знайно е, пълнитѣ днеска повече отъ всѣкога, въ голѣма часть, ако не всецѣло, складоветѣ тукъ въ София, както и въ други центрове на многолюдие въ Княжеството, като напояватъ прѣимущественно сѣмейства, които иматъ претенцията да пиятъ така вина избрани.

Могло би тукъ да се покажатъ имената на важни винарски къщи, които богатѣйтъ съ тая прѣстѣпническа индустрия.

Ето конкуренцията отъ тая индустрия на честното винодѣлие у насъ, конкуренция толкова съсипителна за нашето лозарство, колто ние трѣбва да бжхтемъ безпощадно.

Авторътъ на прѣдметния текстъ на единственъ членъ на законъ мисли, че тои членъ, така зачнѣтъ въ буквата си и въ духа си, ще, по-добрѣ отъ колкото прѣслѣдванията по силата на Наказателния законъ, да послужи, ако не да прѣмахнемъ съвсѣмъ казаната конкуренция, то поне да жведежъ въ прѣдѣли по-малко застрашителни за обработванieto на лозята въ България.

Това, което тоя членъ мѣри да удари, то е, както видите, самия фактъ на продаване, подъ името вино, пития въ пригответието на които искусството на човѣка има по-голѣма часть отъ колкото природата, дордѣто фактътъ на подправеностъ или разваленостъ на вината си остана подъ удара на чл. 507-й отъ Наказателния законъ.

Гр. София, 4-й Декемврий 1898 год.

Панагорскій народенъ прѣдставителъ: В. Нейчовъ.

Панагорскій народенъ прѣдставителъ, В. Нейчовъ, има честта тукъ да поднесе на одобренieto на Народното Събрание слѣдующия текстъ на единственъ членъ на Законъ за обуздание продажбата на искусствени пития подъ названieto вино.

Законъ

Членъ единственъ. Всѣка искусствена жидкостъ, подражане на виното, подъ каквато и да било форма на употреблене, ще носи наименованieto „искусвенно вино“, безъ обаче това наименование да може да ослободи рѣчената искусствена жидкостъ отъ контрола на чл. 507-й на Наказателния Законъ.

Всѣко нарушение на постояннитѣ распорѣждания ще се наказва съ затворъ отъ три мѣсеци до три години и съ глоба отъ лева 500 до 5000, като, при това, така

продаваната искусствена жидкостъ бжде конфискувана и унищожена за смѣтка и на разноскитѣ на нейния притежателъ.

Гр. София, 4-й Декемврий 1898 год.

В. Нейчовъ.

Подкрѣпили: К. Шѣвъ, Г. Б. Неновичъ, Ив. Грозевъ, Стойчевъ, Г. Консуловъ, Янко В. Симеоновъ, Д. Караивановъ, П. Кочанковъ, Г. Месудовъ, А. Петковъ, П. и Крестевъ, Н. Епчевъ, Д. Войниковъ, Р. Николовъ, В. Лазаровъ, Ст. Сливковъ, М. Вожковъ, Ф. Атанасовъ, А. Д. Йоцевъ, А. Геновъ, Ж. Д. Желѣзовъ, Ж. Влашки, М. Славчовъ, Хр. П. Манафовъ, Д. Ж. Можчевъ, Н. Мариновъ, К. Величковъ, И. Веселиновъ, Д. А. Вуровъ, Ив. Н. Рѣзняковъ, И. Срѣбърниковъ, Антикаровъ, Г. П. Юруковъ, Н. К. Абаджиевъ, Г. Добриновичъ, Д. Мишѣвъ, К. С. Пѣйковъ, Г. Малаковъ, Р. Ибрахимовъ, Т. Г. Шѣвъ, Н. Ангеловъ, Р. Йоначевъ, Я. Ивановъ, М. Поповичъ, Ив. х. Петровъ, Д-ръ Тотевъ, Ст. Таневъ, Д. Ночевъ, Д-ръ П. Минчевичъ, К. Михайловъ, П. М. Вориновъ, Д. С. Юруковъ, Д. Аргириадисъ, А. Гюмюшгердакъ, Т. Г. Шѣвъ, В. Моисеи и П. Цѣковъ.“

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ по принципъ прочетения законопроектъ и сж съгласни да се испрати на надлѣжната комисия, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се. Ще се испрати на комисията.

Вѣлко Нейчовъ: Азъ мисля, че не ще остане врѣме да мише прѣзъ банала на комисията; затова, да ми се дозволи сега да развижъ въпроса и да се приеме.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: По принципъ законопроектътъ е приетъ и ще се испрати въ комисията за изучаване и докладване; но ако Вие прѣдлагате днесъ да стане второто четение и Събранието се съгласи, тогава е другъ въпросъ.

Вѣлко Нейчовъ: Прѣдлагамъ второ четение.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Г-нъ Нейчовъ прѣдлага днесъ да стане второто четение на внесенния отъ него законопроектъ. Моля ония г-да прѣдставители, които присматъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Моля секретари г-нъ Янколъ Донковъ да прочете на второто четение прѣдметния законопроектъ.

Секретаръ Янколъ Донковъ: (Чете.)

„Законъ

за обуздаване продажбата на искусствени пития подъ названieto вино.

Членъ единственъ. Всѣка искусствена жидкостъ, подражане на виното, подъ каквато и да било форма на употреблене, ще носи наименованieto „искусвенно вино“, безъ обаче това наименование да може да ослободи рѣчената искусствена жидкостъ отъ контрола на чл. 507-й на Наказателния законъ.

Всѣкѣ нарушение на настоящитѣ распореджания ще се наказва съ затворъ отъ три мѣсеци до три години и съ глоба отъ лева 500 до 5000, като, при това, така продаваната искусствена жидкостъ бѣде конфискувана и унищожена за смѣтка и на разноскитѣ на нейния притежателъ.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Всички знаемъ, че именно въ сегашната минута, въ тия послѣдни врѣмена, нашитѣ дѣвственни пазарища на вино сж напълнени съ искусствено вино. Не само че отъ вѣнъ го донасятъ, но и тукъ го правятъ ката день въ складовѣтѣ, въ зимницитѣ, въ ливнеѣтѣ декато се прави вино. Азъ не веднажъ искамъ да съмъ доказателственъ, но, при всичко това, сега не щѣ да споменж имена на голѣми винарски фирми; но, ако отиде работата прѣдъ съдъ, ще можъ да докажж, че такява голѣми винарски фирми напълнихъ по единъ линъ гроздье въ с. Врѣстовица и другадѣ и направихж сума вино. Закарахж по 4—5 кола захаръ, закарахж спиртъ и друго и трето и направихж много вино. И днесъ тия фирми продаватъ виното подъ името на благоуханно и чисто и го продаватъ прѣимущественно на ония, които иматъ претенциата, че сж богати, та да пиятъ хубаво вино.

Г-да! Нашиятъ Наказателенъ законъ въ свол чл. 507-й прѣдвизда случаетѣ на вино подправено или развалено. Наказателниятъ законъ въ този членъ, не ще съмѣтнис, сочи да накаже факта, дѣто анализътъ би доказалъ въ виното, въ една жидкостъ, която носи името вино, присѣтствието на ипгредисенти, пѣкакви вещества, които сж врѣдителни на здравето, или самото вино е развалено. Въ таквъ случай чл. 507-й ще удари продавачитѣ. Но какво ще направи съдията, ако се прѣдстави случай на една искусствена жидкостъ, подъ названието вино и анализътъ докаже, че това вино не само не е врѣдително, но е и полезно за здравето? Какъ ще дръзне съдията да приложи чл. 507-й и да накаже продавача? Азъ мислж, че нѣма да пристжии къмъ такова наказание. И г-да, дѣто искамъ да сирѣчимъ продаванieto на искусственитѣ пития, които се казватъ вино, азъ мислж това ще бѣде абсолютно невъзможно, защото наказанията сж толкова легки — до единъ мѣсець затворъ и 100 л. глоба — щото всѣки единъ, който нѣма честь въ ума си, че трѣбва да дебитира питие подъ името вино такова, каквото дохожда отъ майка природа, отъ сока на гроздьето, ами ще го продава искусствено съ всячки възможни есенции и чорби и ние не ще можемъ да го спремъ, защото да плати 100 л. не е голѣма глоба и до единъ мѣсець не е голѣмъ затворъ. Всѣки ще кайдиса, тѣй като нашата великодушна България е отворила вратитѣ на всячки, които искатъ лесно да се обогатятъ, които не жалѣтъ гражданитѣ, че ще ги истроятъ за да спечелятъ 100.000 л.; всѣки ще кайдиса да лѣжи много пѣти по единъ мѣсець, само да спечели пари. Така щото, тия наказания сж деризоарни, тѣ сж смѣшни, ако мислимъ, че съ това ще защитимъ нашитѣ лозари и нашитѣ честни винари.

Не щѣше, може би, да ми дойде на умъ да прѣдложж на вашето внимание единъ таквъ текстъ, за защита на нашитѣ вина, ако не съществувахе такова нѣщо въ другия свѣтъ. Нѣмамъ текста на закона, който е въ сила

въ Франция; тамъ сжщо се позволява продаванieto на искусствени вина, но да посѣтъ названието „искусствени вина“ и когато отиватъ моцериитѣ въ крѣчмата или при бѣчвитѣ, да знаятъ какво купуватъ: натурално или искусствено вино. То се знае, че по цѣпата ще се различаватъ, цѣпата на едното ще бѣде по-голѣма, а на другото по-малка. Мислж, нѣма нужда да доказвамъ нуждата у насъ отъ таквъ единъ законъ.

Ще кажж, че да спремъ продажбата на искусствено вино, това не можемъ да го направимъ, както не можемъ да спремъ да се продава едно кадифе, което не е направено така щото да носи прахъ, да не побѣлява отъ слънцето и въобще да не мѣнява боята си, а се продава като таклитѣ кадифе; но това не значи, че се продава като коприно кадифе, а като поправено. Ние не можемъ да спремъ продажбата на искусствени пития, но можемъ да кажемъ да се наричатъ и продаватъ такява отъ каквото сж направени. Напр. виното отъ ябълки да носи названието „вино отъ ябълки“, виното отъ круши — „вино отъ круши“, виното отъ гроздье — „вино отъ гроздье“ и т. н. Азъ се ограничавамъ, г-да, съ виното, защото съ него се прави голѣма фалшификация. Вие не можете да накарате работническото съсловие на Западъ, въ каквото състояние то се намира сега, да не пие искусствено вино. Работницитѣ пиятъ искусствено вино, защото за тѣхния вкусъ то е по-приятно, по-ароматично и защото иматъ убѣждението, че то прѣвходствува естественното вино. Въ всѣки случай, това вино като задоволява вкуса на тоя, който го пие, толкова повече го задоволява и отъ тая страна, че ще го пие по-евтино. Гдѣто ще плати за единъ литръ вино единъ франкъ, той ще плати 40 стотинки, но поне ще го знае, че е искусствено.

Въ съчинението на члена, който имамъ честта да прѣдставж сега на Народното Събрание, азъ бѣхъ много строгъ, като бѣхъ турилъ и наказание, за всѣко нарушение, отъ 3 мѣсеца до 3 години затворъ. Азъ помислихъ обаче, па и нѣкои приятели ми забѣлжихж, че тая строгость е твърдѣ голѣма и че, слѣдователно, нѣма да прѣчи нищо, ако го направимъ само фискаленъ законъ. Така щото, азъ заличихъ наказанието затворъ „отъ 3 мѣсеца до 3 години“, като казахъ само, за всѣко нарушение на настоящитѣ распореджания нарушителитѣ ще се глобяватъ отъ 500 до 5000 л. Подиръ това, обаче, прибавихъ: (Чете.) „Глобата, ако прѣстжженикътъ се окаже не въ състояние да ѣ заплати, се прѣвърща въ затворъ отъ три мѣсеци до три години“. Освѣнъ това, прибавихъ и слѣдующата забѣлжка: (Чете.) „Всѣка присѣда, въ сила на тоя единственъ членъ на закона, ще висне, на приспособена таблица, на видно мѣсто на заведението на осѣдениа, и то, въ случай на несѣблюдение отъ послѣдния на настоящето прѣдписанie, подъ страхъ на сжщото наказание“. Така щото, единъ, който е наказанъ единъ път, азъ мислж, че не трѣбва, при повторение на прѣстжжението, да му се затвори заведението, особено като правимъ закона фискаленъ. Като се каже, че всякитѣ присѣди противъ такява прѣстжжениа ще виснатъ въ дюкянитѣ имъ на таб-

лица, тогава всеки, който отива въ дюбяна му, ще знае съ какъв човѣкъ има работа. И по такъв начинъ, на мѣсто за единъ път да се затвори заведението му, ние ще да го изложимъ съ тия рѣшения на публиката, и така прво факто неговото заведение ще бѣде затворено.

Г-да! Нашата мила България е почва много благоприятна за обработване на това благородно растение, нарѣчено лоза, както и на много други благородни растения, които могат да обогатятъ и да дадатъ хлѣбъ на нашето население. Прочее, ние не ще да сме защитници на нашето винодѣлие, щото хората да си правятъ вино по честенъ начинъ и да добие симпатитъ и на чуждия свѣтъ, влѣтъ отъ границитъ на България, до като не ограничимъ фалшификацията на вината по всички начини. Азъ не казвамъ, че ние щемъ да направимъ за населението вѣщо като *plus ultra*, за да туримъ единъ патискъ, за да затворимъ туй, което се нарича подправено вино; но въ всякой случай, ние ще да му предложимъ едно искусствено вино и да знае, че трѣбва да дава по-малко за него и че ние искусствено вино.

Г-да! Нека да не гледаме леко на тоя прѣдметъ, на тоя елементъ на вино, защото въ хиляди случаи медицинската наука го прѣдписва като лѣкарство и, вслѣдствие на това, ние виждаме, че въ най-скромната колиба хората се принуждаватъ да изваждатъ една скрита пара и ж даватъ, за да добижатъ една капка вино за лѣкъ на единъ боленъ. Вѣрвамъ, прочее, че това мое предложение заслужа всякото наше внимание и че ще го гласувате. Ако мислите, че прѣдметътъ е важенъ, азъ не съмъ противъ да се испрати на комисията; но прѣдъ видъ на това, че вѣрмето е късо, ако рѣшите да се прати на комисията, то ще значи да се прати на погибелъ. Азъ мисля, че нѣма защо г-нъ Министерътъ на Финанситъ да се противи на това мое предложение, и затова ви моля да го приемете, защото съ тия законна мѣрка ние ще защитимъ нашето лозарство и нашето винодѣлие противъ фалшификацията.

Юрданъ Йоновъ: Г-да прѣдставители! Азъ не съмъ противъ предложението на г-на Нейчова. Съ това негово предложение, до колкото можахъ да го разберж, не се наказватъ тия, които продаватъ фалшиви вина, а се наказватъ тия, които нѣма да обявятъ, че продаватъ такива вина, или по-право, да се знае кой продава фалшиви вина. Наказанието, което прѣдвижда г-нъ Нейчовъ, е доста голѣмо. Азъ мисля, че не може да се прѣдвиди сега такова наказание, когато съществува единъ фискаленъ законъ, въ който се прѣдвижда до 6 мѣсеца затворъ. Като туримъ и глобата отъ 500—5.000 л., то значи, че три кожи трѣбва да вземаме отъ гражданитъ. Като ги глобяваме, като имъ конфискуваме стоката, трѣбва ли да туримъ и затворъ?

Каза се, че само въ случай на несъстоятелностъ ще се затварятъ. Добръ, но наказанието е пакъ голѣмо, защото не е казано до 6 мѣсеца. За такива нарушения наказанияето, въ всяки случай, не е повече отъ 6 мѣсеца. Ето защо, азъ моля г-на Нейчова да се съгласи, щото наказанието да бѣде отъ единъ до 6 мѣсеца и глоба отъ 100 до 3.000 л. Отъ 500 до 5.000 л. глоба е много тежко. Когато

за други работи, като напр., за контрабанда на тютюнъ наказанияето е не повече отъ 6 мѣсеца, азъ не знамъ защо въ тоя случай да туриме по-голѣмо наказание. (Прѣдсѣдателствующия Христе Ивановъ: Колко казвате да бѣде наказанието?) Отъ единъ до 6 мѣсеца затворъ, а глобата отъ 100—3.000 л., и то запирането да става само въ случай на несъстоятелностъ да плати глобата.

Янколъ Донковъ: Г-да народни прѣдставители! На уважени миѣтъ колега, г-на Нейчова, не можъ, освѣнъ да искамъ своята благодарностъ за неговата досѣдливостъ и за гдѣто е ималъ присърдце нашата възраждающа се култура, лозарството, като се е завзелъ и пакисалъ единъ членъ, който би трѣбвало да се прибави къмъ Наказателния законъ, щото да ограничи внасянето на вина, именно тасива, които не само могатъ да бѣднатъ вѣрдинъ за населението изобщо, отъ една страна, но и отъ друга страна, значително се отразяватъ злѣ върху тая наша култура — лозарството, които вина, така подправени, съ въ положението да убиятъ цѣлата на вината туканшия, вслѣдствие на което и нашитѣ лозари ще бѣднатъ принудени да се откажатъ отъ това земледѣлие. Това като е така, съмнѣние не остава, че народното прѣдставителство трѣбва непрѣкъсно да обърне особено внимание на това зло, което разижда тая наша култура, и да ограничи съ единъ законъ всички злоупотребления, които ставатъ сега, именно, съ тоя законъ, прѣдлаганъ отъ г-на Нейчова, да се попълни чл. 507-й отъ Наказателния законъ, който много малко наказание налага на тия злоупотребители, като прѣдлага едно наказание отъ 500 до 5 000 л. глоба на такива, които злоупотрѣбватъ съ правенето на тасива вина. Като сподѣлямъ това много хубаво предложение на г-на Нейчова, азъ го бихъ молилъ да се съгласи да се прибави къмъ думата „вино“ и „вишенъ конякъ“. Вие знаете, г-да прѣдставители, че този артикулъ, именно конякътъ, е въ свързка съ нашитѣ произведениа по лозарството и че непрѣкъсно и той би трѣбвало да се огради отъ злоупотребления такива, каквито всички разбираме по отношение на виното. И щомъ е така, азъ правж донѣсенъ къмъ предложението на г-на Нейчова, да се прибави къмъ „вино“ и „вишени конякъ“.

Данчо В. Пешмановъ: Г-да прѣдставители! Идеята, която прокарва г-нъ Нейчовъ съ този единственъ членъ, е доста похвална, но менъ ми се струва, както каза и г-нъ Йоновъ, че наказанието, което е поставено въ този членъ, е много тежко. Когато, г-да прѣдставители, по чл. 507-й отъ Наказателния законъ се наказватъ ония, които продаватъ развалени пития, вѣрдителни за здравето, съ запиране единъ мѣсець или съ глоба до 100 л., ми се чини, че наказанието, прѣдвидено за ония, които не обявятъ, че иматъ искусствено вино, не може да бѣде по-голѣмо. Защото продаванито вѣрдителни пития, не ще съмнѣние, е прѣтжипление по-голѣмо отъ колкото опова за обявяване продаванито на искусствено вино. Ето защо, азъ бихъ молилъ г-на Нейчова да се съгласи съ предложението, което прави г-нъ Йоновъ, именно, да се измѣни наказанието, което прѣдвижда втората алинея на тоя членъ, вмѣсто три мѣсеца до 3 години затворъ, което наказанието влиза въ отдѣла

на прѣстѣпленіята, и да се постави запиране, което, обаче, да не бѣде по-тежко отъ онова, което прѣдвижда чл. 507-й, именно, да бѣде до единъ мѣсець запиране или до 100 л. глоба. Казвамъ, най-сетнѣ, могло би да се тури и по-голямо наказание по отношение на запирането, но понеже чл. 507-й не прѣдвижда по-голямо наказание, излиза, че ще дадемъ по-голямо значение на тоя членъ въ тая смисълъ. Заради това, азъ казвамъ, че трѣбва, ако не друго, то поне да се поставимъ въ согласие съ тоя членъ и правя предложението въ тая смисълъ.

Риза Ибрахимовъ: Г-да прѣдставители! Извѣстно ви е на васъ повечето . . . (Не се чува.) Ония кръчмари, които ще взематъ по 5 или 20 оки вино отъ други мѣста, за да продава, и ако не могатъ да докажатъ, че тѣ иматъ това вино отъ трети лица, разбира се, че ще глобятъ тѣзи, въ рѣцѣтъ на които се уловятъ тия 20—30 оки вино. Единъ такъвъ кръчмаръ, ако бѣде глобенъ отъ 500—5.000 л. глоба или до три години затворъ, ще се опронасти. Той съ съзнанието нѣма да го направи това, но безъ да се усѣти, защо не знае да ли е натурално или искусствено виното, което е взелъ да продава. Затова, за тия кръчмари, които взиматъ по-малко вино и продаватъ на дребно, зарадъ тѣхъ трѣбва да се прѣвиди по-малка глоба и затворъ, като се захване отъ единъ мѣсець затворъ до 3 години и отъ 100 л. глоба до 5.000 л. Ако единъ кръчмаръ продава такава стока въ повече, ще го глобятъ и повече. Това остава на сѣдитѣ, тѣ да глобяватъ единѣтъ съ повече, а другитѣ съ по-малко.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Повторете въ какво се състои вашето предложението, г-нъ Ибрахимовъ, защото не можахъ да го схваня.

Риза Ибрахимовъ: Въместо отъ три мѣсеца до три години, запирането да бѣде отъ единъ мѣсець до три години, а глобата, вмѣсто отъ 500 л. до 5.000 л., да бѣде отъ 100 л. до 5.000 л.

Вълко Нейчовъ: Г-да! Има едно недоразумѣние по предложението. Азъ не смятамъ двѣтъ положения еднакви. Чл. 507-й отъ Наказателния законъ забранява продажбата на вина подправени и развалени; той не опълномощава продажбата на вино, което е искусствено, когато тукъ му давате ферманъ да продава искусствено вино и да печели хиляди, но на условие да каже, че продава искусствено вино. Чл. 507-й ще прѣсѣдѣва жидкостята, където и да ѣж намѣри, ако е вредителна за човѣшкото здравье, и въ всѣки случай, той изглежда като да наказва всѣка жидкостъ, която съдържа нѣща вредителни за човѣшкото здравье, когато тукъ вие му позволявате да отвори едно голѣмо заведение и да продава искусствено вино. Слѣдователно, вие му отваряте широко вратата да се обогати съ всичката вода на Марица и Искра и малко боя, на условие да не бѣде вредително. Въместо да го пиятъ жителитѣ по единъ левъ литъра, нека да го пиятъ по 20 или 30 ст. литъра. Вие казвате: позволяваме ти да се обогатишъ, като продавашъ искусствено вино, но да не лъжешъ, а да кажешъ, че не е чорба отъ гроздѣ. Но ако той иска да злоупотреби и да продава искусствено вино подъ име натурално, това прѣстѣпленіе

да е голѣмо. Инакъ, той, подъ властта на чл. 507-й, ще се грижи само да не би да съдържа питието нѣкакви елементи вредителни за здравьето. Но тукъ вие му казвате: продавай искусствено вино, искусствено питие, на условия каквито щешъ, но на условие само да кажешъ, че е искусствено. Чл. 507-й на Наказателния законъ ще иде да търси и това искусствено вино. Самиятъ фактъ, че питието ще носи името *искусствено вино*, не го освобождава отъ чл. 507-й, ако то има вредителни нѣща. Чл. 507-й ще търси да докаже нѣща вредителни, ако намѣри такива, и ще удари тамъ, гдето има мѣсто да удари. Но вие тукъ му позволявате да прави и продава искусствено вино, като искате да бѣде искренъ, да каже че не мами хората. Защото, ако ние прѣвидимъ същото наказание, което е прѣвидено въ чл. 507-й, било за глобата, било за затвора, то тоя членъ тогава се явява съвсѣмъ излишенъ, понеже чл. 507-й прѣдвижда само подправеността и развалеността на вината, както и на всички питиета изобщо. Ако вие искате дѣйствително да възбудите, да дозволите продажбата на такива пития, нека и всички онѣзи прѣстѣпнически умове, които днесъ тровятъ хората съ искусствени жидкости, съ искусствени вина, да кажатъ: добръ, намъ е позволено да продаваме искусствено вино; хайде да го продаваме, и нека сме честни, та да кажемъ на публиката, че продаваме искусствено вино. И който иска да пие, нека пие; но, като кажемъ че е искусствено, ще плати по-малко. Намѣсто да му кажемъ: дай ни петъ гроша за литъра, ние ще му кажемъ, че е искусствено и той ще ни каже: благодарѣ ви г-не, вашето вино има хубавъ ароматъ, но цѣната му като е по-малка ще плати по-малко. Отъ друга страна, като ще прѣдлѣжи на всички онѣзи промишлени умове, които искатъ отъ всички да правятъ злато, да правятъ и отъ водата вино, оставатъ и на онѣзи, които консумиратъ, да знайтъ какво консумиратъ и да плащатъ по-малко. Ако мислите, че трѣбва да свалимъ наказанието, за да захватва отъ 100 л. глоба и единъ мѣсець затворъ, както прѣдлага г-нъ Йоновъ, тогава съвсѣмъ е излишенъ тоя членъ, защото чл. 507-й прѣдвижда всички случаи, ама той не позволява правенето и продаванието на искусствено вино, когато тоя членъ позволява продаванието на искусствено вино, само че наказва оногоя, който продава искусствено вино, вмѣсто натурално. Трѣбва да му тури етикетъ че е искусствено вино. Нема френскиятъ наказателенъ законъ не прѣдвижда всичкитѣ случаи на фалшификация? Но това не прѣчеше на френското законодателно тѣло да създаде единъ членъ на законъ, на който торминитѣ не ми съ сега на ума, да наказва исклучително факта, гдето се продава искусствено питие подъ името натурално вино. Че то може да съдържа вредителни за здравьето вещества, Наказателниятъ законъ нека да търси деликта, но тукъ случаятъ е другъ. Накарайте хората, които спекулиратъ съ искусствени пития, да си залѣпватъ на тая жидкостъ етикетия, че съ искусствени, и самиятъ тоя фактъ ще намали мощеритѣ и ще ги накарате, може би, да си затворятъ дюкянитѣ. И ние, дѣйствително, по тоя начинъ, щемъ защити нашето лозарство и нашето честно винодѣлие. Нема сега

нѣма фирми — не искамъ да ги споменавамъ, знамъ ги — които продаватъ искусствени пития? Нема опзи, който отъ единъ линъ гроздье прави 10 лина вино, не може да продава два пѣти по-евтино отъ оня, който отъ единъ линъ гроздье прави единъ линъ вино? Какъ ще ги раздѣлите едното отъ другото, когато и двамата продаватъ на еднаква цѣна? Знае се, че първиятъ ще конкурира на онзи, който прави дѣйствително чисто вино, и като го конкурира и не го оставя да добие цѣната си, прави съ това пакостъ и на онзи, който се занимава съ обработването на лозита. Съ 507-й членъ ние не ще помогнемъ на нашето лозарство съ нищо; ако го оставимъ така, то е все едно, като да не направимъ нищо.

Слѣдователно, азъ настоявамъ, г-да, на строгостта на наказанието. Давайте му тукъ ферманъ да продава искусствено вино, но му казвайте: добръ, г-не, но ще теллишъ наказание, ако продавашъ искусственото вино, вмѣсто натурално. И ако искате да се намали наказанието, тогава е излишенъ той чл. 507-й.

Колкото за коняцитѣ, азъ съвѣмъ прѣгрѣщамъ това мѣсине, защото е умѣтно.

Юрданъ Йоновъ: Г-да прѣдставители! Едно нѣщо азъ не можахъ да разберъ, и отневѣ забравихъ да попитамъ г-на Нейчова. Отъ направеното отъ него прѣдложение се разбира, че ще се наказва този, който купува вино, търговецътъ и фабрикантътъ. Ами ако отиде единъ селски кръчмаръ съ едно буре въ града и вземе едно буре вино отъ нѣкого, или му тури етикетъ или не, занесе го въ село да го продава, финансовиятъ агентъ, или кой да бжде чиновникъ, който е натоваренъ да слѣди за изпълнението на настоящия законъ, ще намѣри, че Иванъ Драгачовъ въ с. Гложенье продава искусствено вино, безъ да има етикетъ, ще му състави актъ и ще го прѣдаде подъ съдъ. Съ какво ще докаже, че дѣйствително е купилъ виното отъ Димитра Стояновъ, отъ фабриката? Нѣма да докаже. Ще отиде до Балабанова — и той нѣма да му даде етикетъ, понеже и той ще каже, че не му е далъ виното. Азъ ти дадохъ вино, казахъ ти, че не е фалшиво, че не е искусствено, турихъ ти етикетъ, по мянжли сте прѣзъ друго село, испили сте виното и сте турили друго — искусствено. За това, казвамъ, да се тури по-малко наказание, както глоба, тѣй и затворъ, защото идущата сесия ще дойдемъ да го измѣнимъ. Не казвамъ, че Теодоръ Балабановъ, като купува нѣкой вино отъ него, ще му каже: не е искусствено. У Балабанова, макаръ и да нѣма етикети, казвамъ, има отъ 50 ст. до 1.50 и това, което е 50 ст., е $\frac{1}{3}$ вино, а другото вода и спиртъ; а онова, което е $1\frac{1}{2}$ л., е чисто вино. Но кой ще вземе отъ него? Така щото, ние не можемъ да хванемъ истинския виновникъ въ случай. Затова, моля г-на Нейчова, да се съгласи — и азъ оттеглямъ своето прѣдложение — вмѣсто до 3.000 да бжде до 1.000 л. И като казвамъ до 1.000 л., минимумъ не казвамъ изобщо, а споредъ човѣка. Може да е 10—15 л. До 1.000 л. казвамъ, ако е фабрикантъ и е направилъ, фалшифицирането съ цѣль да печели, а ако е нѣкой кръчмаръ, който не е зналъ, а просто го излъгали и нѣма срѣдства да се оправдае, остава

на сѣда да приложи наказанието и конфискуването на стоката.

Колкото се отнася до затвора до 6 мѣсеци, разбира се отъ 24 часа до 6 мѣсеци, и то въ случай, че не бжде състоятеленъ да плати глобата. Единъ човѣкъ фабрикантъ, ако му се наложи глоба 1.000 л. или 500 л., ще може да плати, а пакъ единъ кръчмаръ ще плати 10—15 л. или единъ кръчмаръ, като го намѣржтъ да прави вино, ще го глобжтъ по-малко напрѣдъ и послѣ ще му конфискуватъ виното. Затова, моля г-на Нейчова, така сжко и почитаемата комисия, да се съгласи, щото наказанието глоба да бжде до 1.000 л. и затворъ до 6 мѣсеци, въ случай на не-състоятелностъ.

Петко Кочанковъ: Г-да прѣдставители! Позволете ми да не се съглася съ прѣдложението на г-на Нейчова, по отношение глобата и затвора. Мисля, че законитѣ се правжтъ не да опрощаватъ и упечатватъ, а да повдигнатъ и поправжтъ населението. Затова, прѣдложението на г-на Нейчова ми се вижда много тежко. Той казва: глоба да бжде отъ 500 до 5.000 л., а затворъ до 3 години. До 3 години се затвара за прѣстѣпка опзи, който съ взломъ е направилъ прѣстѣпление — е откраднълъ нѣщо, а не, че не е залѣпилъ етикетъ на виното. Както каза и г-нъ Йоновъ, отива единъ кръчмаръ отъ село въ града, купува едно буре вино, слага го въ дюкяна и го продава. Нему му казали, че му продали чисто вино и той го продава за чисто. Ние сме служили, та знаемъ такива тежки законоположения. Съставжтъ актъ — и вие имате опрощенъ единъ човѣкъ или нѣколко души хора. Заради това, не можъ да се съглася съ такава строга мѣрка. Ако е работата, че въ виното, което ще продава кой да е, има примѣси, които сж врдѣтелни за здравето, нашиятъ Наказателенъ законъ вече тѣзи работи е уредилъ. Сега, само защото нѣкой не е турилъ етикетъ, че продава правено вино, не отъ гроздье, вие искате, споредъ прѣдложението на г-на Нейчова, да му наложимъ отъ 1 до 3 години затворъ и 5.000 л. глоба. Лесно се изричатъ хилядитѣ, но мжчно се прѣброяватъ, особено като се даватъ за глоба. Затова, моля да се не съгласявате съ такова едно прѣдложение; но въ всѣки случай, да имае мѣрка, да не лжжтъ хората, че моето е истинско вино, а на овогова не е, а пакъ всички тѣзи ужъ истински сж направени отъ пѣкава чорба или какво да е. За глобата се съгласявамъ съ г-на Йопова, да бжде до 1.000 л., а за затвора не се съгласявамъ. Да нѣма до 6 мѣсеци затворъ, а до 1 мѣсець да е. Въ Наказателния законъ е прѣдвидено наказание 1 мѣсець за такива пития, които съдържатъ такива примѣси, които врдѣжтъ за здравето на човѣка, а тукъ за имитирация е турнжто 6 мѣсеци. Затова, правж прѣдложение да бжде глобата отъ 1 до 1.000 л. и затворъ до 1 мѣсець. Имайте прѣдъ видъ, както по-прѣди казахъ, че законитѣ не се създаватъ да угнетяватъ и опрощаватъ, а да поправжтъ хората, да бжджтъ прави, да бжджтъ справедливи, да не фалшифициратъ вината, да не краджтъ и пр. Затова, моля, недѣйте се съгласява съ другото прѣдложение, а да о глобата до 1.000 л. и затворъ до 1 мѣсець.

Министър Георги Згуревъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ взехъ думата да се спрж само върху размѣра на наказанието, което се прѣдвижда въ прѣдложението на г-на Нейцова и, въ сжщото врѣме, да указажъ кѣмъ кое вѣдомство трѣбва да бжде отнесенъ този единственъ членъ. Несъмнѣно, трѣбва да бжде отнесенъ кѣмъ Министерството на Търговията и Земледѣието, защото то има за цѣль да се фабрициратъ чисти вина въ България. Имаме единъ Законъ за растителнитѣ масла, който минжлата година се прне, и този членъ, или законъ, мисляжъ, би могълъ да се отнесе тамъ.

Колкото до размѣра на наказанието, който този членъ прѣдвижда, взехъ думата да кажъ, че ми се вижда доста голѣмо наказанието. Чл. 507-й отъ Наказателния законъ, който прѣдвижда наказание за онѣзи, които държжтъ за продажъ подправени или развалени пития, както виждате, прѣдвижда наказание твърдѣ легко за виненицитѣ въ туй прѣстѣпление. Туй наказание, обаче, има за цѣль собственно да запази народното здравье; не гони цѣльта, която прѣдложението на г-на Нейцова гони. И азъ пѣма да поддържамъ, че туй прѣстѣпление, което прѣдвижда прѣдложението на г-на Нейцова, трѣбва да бжде наказвано съ такова наказание; защото то гони по-значителна и висока цѣль, а именно, да фаворизира нашата индустрия. На всѣки случай, наказанието е извъредно голѣмо. И азъ мисляжъ, ако се приеме едно запитание до 3 мѣсеци, размѣръ, който е приетъ въ нашия Наказателенъ законъ, или максимумъ до 3 мѣсеца и глоба до 1.000 л., това ще бжде свършено достатъчно и тежко наказание, за да може да се прѣдотвръщатъ тия прѣстѣпления. Разликата между прѣстѣпленето, прѣдвидено въ Наказателния законъ, и онова, което се прѣдвижда сега въ това прѣдложение, е, че туй прѣдложение иска продажбата на тия искусствени пития да бжде обозначена, т. е. че тѣ не сж врѣдителни за здравьето и не могатъ да попаднжтъ въ този законъ, само че, както е казано, не се освобождаватъ отъ контрола на чл. 507-й отъ Наказателния законъ, и, ако сж врѣдителни за здравьето и сж подправени, тогажъ ще се наказватъ по Наказателния законъ; по ако не сж врѣдителни, пѣма да се наказватъ. И въ сжщото врѣме ще може да се упѣтва публиката, като се прѣглеждатъ, да знае: кои пития сж искусствени и кои натурални. Ето защо, по тия съображения, казвамъ, че може да се приеме за това прѣстѣпление по-голѣмо наказание; не това, което е прѣдвидено въ прѣдложението, е прѣзмѣрно голѣмо наказание, и, чини ми се, достатъчно е до 3 мѣсеца запитание и до 1.000 л. глоба.

Вѣлко Нейцовъ: Азъ имахъ честъта да прѣдложж начертание на единственъ членъ на законъ, за да защитимъ честъта на нашитѣ винодѣлци и да гарантираме на публиката да пие по-добри вина; така щото, азъ въ никакъ отношение не можъ да се прогивжъ на смѣчението на наказанието. И въ пачало, до като нашитѣ подправачи на вино се научжтъ, както казватъ нѣкои наши колеги, нека да е по-малко наказанието.

Министър Теодоръ Теодоровъ: Азъ поддържамъ това, което каза г-нъ Министрътъ на Правосъдието. Само ще прибавжъ и туй измѣнение, което е нужно да стане. На-

мѣсто думитѣ: „ще носи наименованието искусствено вино“ да се каже: „трѣбва да носи наименованието искусствено вино“; защото на български ако се каже: „ще носи“, не значи нищо опрѣделено, не изглежда задължително. Така щото, трѣбва да се измѣни и да се каже така: „трѣбва да носи наименованието искусствено вино“ — което съставлява основание за наказание, ако се приеме така. Та, казвамъ, подиръ думитѣ: „подъ какъвато и да било форма на употребление трѣбва да носи,“ и за не изпълнение на това, трѣбва да носи наказание.

Колкото за наказанието, съгласенъ съмъ, че не трѣбва да бжде повече отъ 3 мѣсеца запитание и до 1.000 л. глоба.

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Г-нъ Янколъ Донковъ прѣдлага да се прибави „и винени коняци.“ Съгласни ли сте Вие, г-нъ Нейцовъ, на това?

Вѣлко Нейцовъ: Азъ казахъ, че прѣгрѣщамъ това мнѣние и го прѣемамъ.

Юрданъ Йоновъ: Съ вината и виненицитѣ коняци да се смѣватъ, нѣма значение, нѣма смисълъ; защото виненицитѣ коняци не може да бжджтъ подложени на това условие....

Прѣдседателствующий Христо Ивановъ: Въ такъвъ случай, ще дамъ на гласуване така както е членътъ, безъ виненицитѣ коняци, но съ глоба и наказание, както се съгласи г-нъ Министрътъ на Правосъдието и въ смисълъ, както се обясни отъ г-на Министра на Финанситѣ.

Ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които приематъ члена единственъ отъ.... Г-нъ Коте Кафеджийски има думата.

Коте Кафеджийски: Азъ мисляжъ, че много далечъ отиваме въ това отношение. Когато отива единъ човѣкъ да купи — ние нѣмаме лозя, но на друго мѣсто, като въ Станимака или другагдѣ — единъ вагонъ вино, отъ гдѣ може да знае какво е виното: да ли е натурално или е поправено? Кой ще да го анализира? Гдѣ да го носи? Въ министерството ли? Единъ мѣсець ще трѣбва да стои до гдѣ да се донесе въ министерството и го докара у дома си, ще го продава единъ—два мѣсеци и тогажъ ще дойджтъ да виджтъ, че не е натурално, а поправено. Е, азъ отъ гдѣ да знажъ, че не е натурално, отъ гдѣ ще докажжъ, че не е искусствено това вино, което съмъ готово купилъ? Фактура има, но и дамга ли има? Може да ми се каже: Ти си налѣлъ друго вино, и затова трѣбва да се анализира тамъ на мѣстото. Единъ човѣкъ, който носи едно буре да си купи вино, дѣка ще може да го носи тукъ да се анализира? Да ли ще може това да се приспособи и на тия, които продаватъ едно буре вино? Ние сега правимъ законъ, който на-да ли ще може да се приспособи. Нека да се прави това тамъ, гдѣто има голѣми складове. Единъ човѣкъ, който носи едно буре вино, да го носи да се прави анализация, не е право. Затова, азъ молжъ да се не прави законъ, който не може да се приложи. И молжъ да се отхвърли това прѣдложение.

Вѣлко Нейцовъ: Азъ мисляжъ, че мъжотитѣ не сж отъ онѣзи, които да не може да бжджтъ падвити. Веднажъ правимъ законъ, който задължава онѣзи, които продаватъ искусствени вина, да турятъ на заведението си таблици, тѣ трѣбва да направжтъ това, да кажжтъ, че продаватъ

искусствени вина, и купувачът, като отиде събличката си, ще попита: Г-не! Какво вино продавате: искусствено или натурално? И ако каже, че продава натурални вина, да го излъже, непременно ще си търси лъка на главата, като го купи, да разгледа, да види да ли е натурално. Ако ние се стъписваме прѣдъ мъчнотинѣ за прилагане на закона, мислѣ, тогазъ ще излъже, че всѣки законъ ще срѣща затруднения и не всѣки законъ ще бѣде правъ. Азъ прѣди малко казахъ отъ трибуната, че ние не притежаваме съ това съвсѣмъ да искоренимъ прѣстѣпната индустрия на подправени вина, но въ всѣки случай, да имъ внушимъ малко страхъ, да ги правѣтъ по-малко.

Игнатъ Веселиновъ: Азъ само едно нѣщо искамъ да знамъ. Като отидѣ да купи единъ вагонъ вино или едно-двѣ бурета, отъ гдѣ ще знамъ какво е виното? И послѣ, ако ме хванѣтъ, азъ ще кажъ, че не знамъ какво е. И какво ще правѣ тогазъ, когато нѣма съ какво да докажъ? Заради това, по-добрѣ е да се отхвърли. По-добрѣ е да се запрѣти фалшифицирането на виното. А да казваме, че това е фалшифицирано, а онова натурално, какъ ще може да се доказва това? По-добрѣ е да се отхвърли. Десетъ бѣчви, напр., купувамъ, отъ които едната не дохожда — едната се развали, и какво ще бѣ правѣ тогазъ? Най-добрѣ е, да се отхвърли това прѣдложение на г-на Нейчова.

Вълко Нейчовъ: Азъ прѣдполагамъ, че всички складове на вина, голѣми или малки, ще бѣдѣтъ провѣрени, какви пития продаватъ. Държавата, когато създава законитѣ, трѣбва да си намѣри и срѣдствата, съ които да прилага тия закони.

Геора Шойлевъ: Азъ взехъ думата, г-да народни прѣдставители, по този въпросъ, за да кажъ и азъ нѣколко думи. Г-нъ Нейчовъ казва, че единъ човѣкъ, който продава вино, трѣбва да го анализира и правителството, и да стои тамъ до като бѣде анализирано виното. Но работата е, въ кое врѣме трѣбва да се анализира това вино, защото, ако единъ човѣкъ има единъ складъ за вино, правителството не може да стои тамъ постоянно да го анализира. Затова, трѣбва да се опрѣдѣли единъ срокъ въ годината, прѣзъ което врѣме да се анализиратъ вината; защото, правителството, за да има контролъ, трѣбва да има срокъ, когато да ги анализира. Ако азъ имамъ единъ складъ за мѣстна вина, гдѣто лѣжатъ 10—15 хиляди оки вино, това вино азъ не можъ да го продамъ изъ единъ пѣтъ, но днесъ ще продамъ 5 бѣчви, утрѣ 10 и т. н.

Сега да минемъ по на дълго. Да рѣчешъ, че ще отидѣ да купувамъ вино, и ще ми се каже, че това е мѣстно вино, здраво вино, натурално вино. Дѣйствително, ако се анализиратъ вината и ако има опрѣдѣленъ срокъ за тази цѣль, тогазъ този, който ми продава виното, трѣбва да ми издаде едно удостоверение отъ мѣстното общинско управление или отъ анализацята; азъ трѣбва да имамъ на себе си това удостоверение, и, като закарамъ виното на друго мѣсто, ще кажъ: ето ви свидѣтелство, че това вино е такова и такова — и ще го продавамъ. Вижте сега какво може да се случи. Азъ ще продавамъ същото вино, но ще

се намѣри нѣкой, който, за да ми направи беля, ще дойдѣ да купи отъ мене петъ или десетъ оки вино, послѣ това ще отиде да тури въ него нѣкакви ствари и ще каже: „ето нѣ, азъ купихъ отъ филианъ-кишията вино, по виното му не отговаря, не е естествено.“ Правителството ще дойде и ще ме попита, защо съмъ му продалъ такова вино; азъ ще кажъ, че съмъ му продалъ здраво вино, но свидѣтели ще се явятъ и ще кажѣтъ, че не е така. Отъ кждѣ тогазъ ще удостовѣрѣ, че азъ съмъ правъ? Ще се направимъ прѣдъ сѣдилището и ще се явятъ свидѣтели да кажѣтъ, че дѣйствително азъ съмъ му го продалъ. (Вълко Нейчовъ: Ще провѣрѣтъ, да ли не сте имали въ бѣчвитѣ и друго вино. Ще има чиповници, които ката-день ще провѣрѣватъ!) Заради това, г-да прѣдставители, споредъ менъ, азъ мислѣ, че не трѣбва да прилагаме такива строги закони, защото ще напакоstimъ на нашитѣ производители и търговци и, съ една рѣчь, ще трѣбва да затворимъ венчикитѣ кръчми по селата. Азъ разбирамъ, че тамъ, прѣзъ което врѣме се произвежда виното, щомъ като се събере това вино, да се опрѣдѣли единъ мѣсець, или 20 дена, или 50 дена, за да може всѣки единъ продавачъ да каже: азъ ти продавамъ това вино анализирано — ето, давамъ ти и удостоверение. Въ такъвъ случай, намѣсто добро, ние ще направимъ зло. Заради това, да се отхвърли прѣдложението и да остане както си е било.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ докладвания законопроекта, съ единственъ членъ, съ измѣненията на г-на Министра на Правосѣдието и съ обявленията на г-на Министра на Финанситѣ, да си вдигнатъ рѣката. (Гласове: Болшинство! — Други гласове: Меншинство!)

Моля г-да квесторитѣ да провѣрѣтъ резултата отъ гласуването.

Квесторъ Димитръ П. Скъселовъ: (Слѣдъ провѣрѣването.) Отъ 68 души присѣтствующи въ засѣданието прѣдставители, 40 души гласуватъ за законопроекта.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Слѣдъ провѣрката на г-на квестора, който каза, че присѣтствующи 68 души, отъ които 40 души гласуватъ за законопроекта, обявявамъ че е болшинство; значи, приема се законопроекта.

Третото четение на този законопроектъ ще стане въ едно отъ идущитѣ засѣдания, тъй като самиятъ правилникъ... (Вълко Нейчовъ: Прѣдлагамъ, сега да стане и третото му четение!)

Ще се пристѣпи по-нататѣкъ. Моля г-на секретаря да прочете законопроекта на г-на Министра на Външнитѣ Работи и Исповѣданията, за празничнитѣ дни въ Княжеството.

Секретаръ Иванъ Пецовъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ къмъ законопроекта за празничнитѣ дни въ Княжеството.“

Отъ освобождението на страната до сега празничнитѣ дни сѣ били установявани не по законодателскъ редъ. Така

сжщо и мѣрките за затварянето на дюкениѣ сж били административни и твърдѣ начесто отмиънявани и замѣнявани съ други. Нуждата отъ единъ законъ за празничнитѣ дни и за затварянето на дюкениѣ прѣзъ тия дни с налѣжаща. Прѣдъ видѣ на това се прѣдставлява въ Народното Сѣбрание законопроектъ за празничнитѣ дни въ Княжеството, въ който се съдържатъ и наредбитѣ за затварянето на дюкениѣ, магазинѣ и пр.

София, . . . Декемврий 1898 год.
Министръ на Външнитѣ Работи и на Исповѣданията:
Д-ръ К. Стоиловъ.

Законопроектъ

за празничнитѣ дни въ Княжеството.

Чл. 1. Празднуватъ се слѣдующитѣ дни:

Януарий.

1. Нова година.
6. Богоявление Господне и Рождениятъ день на Нейно Царско Височество Княгинята.
7. Ивановъ-день.

Февруарий.

2. Срѣтение Господне.
14. Рождениятъ день на Негово Царско Височество Княза.
19. Освобождението на България.

Мартъ.

25. Благовѣщение.

Априлий.

23. Св. Георгий.

Май.

2. Тезоимениятъ день на Негово Царско Височество Прѣстолонаслѣдника Князь Бориса.
11. Св. Кирилъ и Методий.
18. Тезоимениятъ день на Негово Царско Височество Княза.

Юний.

29. Петровъ-день.

Августъ.

2. Въшествието на Негово Царско Височество Княза на Българския прѣстолъ.
6. Прѣображение Господне.
15. Успѣние Прѣв. Богородици.

Септемврий.

8. Рождество Прѣсветия Богородици и Тезоимениятъ день на Нейно Царско Височество Княгинята.
14. Кръстовъ-день.

Октомврий.

26. Димитровъ-день.

Ноемврий.

8. Архангеловъ-день.

Декемврий.

6. Св. Никола.
25. Рождество Христово.
26. " "
27. " "

Освѣнъ тия празници, се празднуватъ прѣходящитѣ и слѣдующитѣ дни:

- Четвъртъкъ, Петъкъ и Сѣбота на страстната недѣля;
Възнесение Господне;
Въскресение Христово три дни;
Праздникитѣ на съшествието на Св. Духа и всички недѣлни дни.

Чл. 2. Прѣзъ горѣизброенитѣ дни дюкениѣ, магазинѣ и работилницитѣ да бжджъ затворени цѣль день.

Забѣлѣжка. Въ Четвъртъкъ, Петъкъ и Сѣбота отъ страстната недѣля можжъ да бжджъ отворени всички, безъ исключение дюкени, магазини и други заведения.

Чл. 3. Позволява се да бжджъ отворени отъ 11 часътъ прѣдъ пладнѣ: кафенетата и сладкарницитѣ, въ които се продава прѣимущественно кафе, чай, млѣко, сладки и като прибавка само се даватъ спиртни напитки, буюфетитѣ въ общественитѣ и частни градини, салашитѣ и гостинницитѣ (ресторанитѣ) при хотелитѣ, хавищата и отдѣлно.

Бръчмитѣ, въ които прѣимущественно се продаватъ спиртни питиета, безъ да се гледа, че въ нѣкои отъ тѣхъ се готви ястие или се продаватъ на дребно бакалийни стоки, можжъ да бжджъ отворени само отъ 5 часътъ по-диръ пладнѣ.

Дюкениѣ и магазинѣ съ колониални стоки, въ които се продаватъ и спиртни питиета, сж затворени цѣль день.

Чл. 4. Аптекиѣ, хотелитѣ и хавищата можжъ да бжджъ отворени прѣзъ всичкитѣ празнични дни, а бръчарницитѣ — само до 12 часътъ прѣдъ пладнѣ.

Чл. 5. Хлѣбарницитѣ, месарницитѣ, млѣкарницитѣ, рибарницитѣ и зеленчукопродавницитѣ можжъ да бжджъ отворени прѣзъ всичкитѣ празнични дни, освѣнъ на Нова година, Богоявление и първитѣ дни на Рождество и Въскресение Христово.

Чл. 6. Буюфетитѣ и гостинницитѣ при желѣзнопжтнитѣ станции можжъ да бжджъ отворени цѣль день.

Чл. 7. Житнитѣ магазини по край-дунавскитѣ, морскитѣ и желѣзнопжтнитѣ станции да бжджъ затворени цѣль день, съ исключение на онии отъ тѣхъ, въ които има да се товарятъ или растоварятъ стоки.

Чл. 8. Въ мѣста, гдѣто ставатъ сборове по случай храмови празници, допуца се отварянето на кафенетата и сергитѣ слѣдъ Божественната служба.

Чл. 9. Въ чисто мюсюмански общини дюкениѣ и кафенетата можжъ да бжджъ отворени цѣль день, съ

исключение на 6-й Януарий, 14-й Февруарий, 2 и 18-й Май, 2-й Август и 8-й Септември.

Чл. 10. Пръвз послѣдната недѣля на коледнитѣ пости, първата, срѣдната и послѣдната недѣля на великитѣ пости запрѣтватъ се всѣкакви публични свирни, пѣния, игри и веселби.

Чл. 11. Продажбата на разносѣ галантарийни, манифактурни и други стоки пръвз всичкитѣ празници се запрѣтава.

Чл. 12. Запрѣщава се да ставатъ пазари въ недѣлни дни.

София, . . . Декември 1898 год.

Министръ на Външнитѣ Работи и на Исповѣданията:
Д-ръ К. Стоиловъ.“

Юрданъ Йоновъ: Г-да народни прѣдставители! Не съмъ противъ приемането на настоящия законопроектъ, но станяхъ да кажжъ, че ако е нужно да се прати на надлѣжната комисия, азъ желая да станжжъ нѣкои измѣнения, защото има много неясности. Казано е въ чл. 7-й: „Житнитѣ магазини по край-дунавскитѣ, морскитѣ и желѣзнопътнитѣ станции да бжджжъ затворени цѣль день, съ исключение на ония отъ тѣхъ, въ които има да се товарятъ или растоварятъ стоки.“ Ами че може ли да има такъвъ магазинъ, гдѣто да се не товарятъ и растоварятъ стоки? Азъ мисля, че или на всички трѣбва да запрѣтимъ да продаватъ, или на всички трѣбва да позволимъ. Ние знаемъ, че по край-дунавскитѣ градове има магазини, гдѣто се продава жито, но въ тия магазини има и солъ, има и газъ. Ще дойде единъ селянинъ да растоваря жито и ще си купи нѣколко оки солъ; другиятъ отгорѣ ще каже: защо на менъ, който продавамъ само солъ, не позволявате да отварямъ, а на опзи, който, заедно съ житото, продава и солъ, и захаръ, и газъ, позволявате. Ето защо, азъ казвамъ, че ако искаме да бжджжъ запазени недѣлнитѣ дни, трѣбва да запрѣтимъ на всички, били тѣ житари, били тѣ солари и пр. (Шѣтръ К. Бобчевски: На второто четение можете да направите това прѣдложение!) Добрѣ, ако се проводи на комисията, азъ нѣмамъ нищо, но може да кажете, още сега да стане второто четение.

Послѣ, въ чл. 9-й е казано: „Въ чисто мюсюлмански общини дюкениитѣ и кафенетата могатъ да бжджжъ отворени цѣль день, съ исключение на 6-й Януарий, 14-й Февруарий, 2 и 18-й Май, 2-й Август и 8-й Септември.“ Азъ нѣмамъ нищо противъ това, но да се каже „въ чисто мюсюлманскитѣ общини“ не съмъ съгласенъ, защото нѣма такива общини; може би да има една или двѣ общини, защото турцитѣ постепенно се изселватъ, и понеже въ всѣко турско село ще се намѣржжжтъ и 20 къщи български, ще кажжжжтъ, че това село не е чисто мюсюлманско, защото вжтрѣ има и българи. И какво ще правимъ съ нѣкои градове, като Ломъ, Видинъ, Рахово, Русе и др., гдѣто има съ стотини турски сѣмейства? Тѣзи хора, като ги заставимъ да затварятъ дюкениитѣ си въ празнични дни, нѣма освѣнъ да стиджжжтъ въ кафенетата, защото тѣ

не могатъ да се събиратъ въ къщи. Затова, азъ мисля, че и за турскитѣ кафенета не трѣбва да се прави исключение, но да се разрѣши отварянето имъ всѣки день, било въ селата, било въ градоветѣ. Ако има въ едно село 5 турски къщи и има турско кафене, тѣ тамъ ще се събержжжтъ. Ще дойдемъ да се съгласимъ най-напрѣдъ за Рамазана, че турцитѣ пръвз врѣме на тоя тѣхенъ празникъ непрѣмжжжно трѣбва да бжджжтъ въ кафенетата. И какво ще стане тогазъ? Да ги накараме да си отгжжжжжтъ вѣрата — това не можемъ го направити. Ето защо, казвамъ, че тия работи трѣбва да се иматъ прѣдъ видъ отъ г-да членоветѣ на комисията, която ще има да разгледа тоя законопроектъ.

Послѣ, чл. 12-й казва: „Запрѣщава се да ставатъ пазари въ недѣлни дни.“ Кои пазари? Азъ мисля, че не можемъ да запрѣтимъ пазаритѣ за добитѣтъ, защото тѣ ставатъ именно въ празнични дни. (Единъ прѣдставителъ: На второ четение!) Добрѣ, по може да ме нѣма тукъ тогазъ. — Пазарнитѣ дни за добитѣтъ у насъ, именно въ Берковица и Алтемиръ, споредъ едно разпрѣдѣление на Министерството на Търговията и Земледѣлието, ставатъ въ Сжбота, а за Бѣла-Слатина и другагѣ е казано да ставатъ въ Недѣля. Съ този законъ сега ние ще запрѣтимъ да ставатъ такива пазари въ недѣлни дни. Затова, трѣбва да се каже, кои именно пазари могатъ и кои не могатъ да ставатъ въ празнични дни.

Послѣ, прави се исключение и за панаиритѣ. Азъ мисля, че щомъ е казано за панаиритѣ, трѣбва да се каже, че и пазаритѣ за добитѣтъ ще се исключаватъ. (Единъ прѣдставителъ: За тѣхъ има законъ!) Да, но трѣбва да се каже и да се разбира, за кои пазари. Това само искажжж да кажжж по този законопроектъ.

Петко Вочанковъ: Г-да прѣдставители! Не съмъ противъ законопроекта за празничнитѣ, защото асжжж такъвъ трѣбва да има, за да не се единъ път издаватъ распоряжжждания и послѣ отгжжжжжватъ; обаче, нѣкои работи трѣбва да се нареджжжтъ въ него. Въ чл. 3-й е казано: (Чете.) „ . . . Крѣчмитѣ, въ които прѣимущественно се продаватъ спиртни питиета, безъ да се гледа, че въ нѣкои отъ тѣхъ се готви ястие или се продаватъ на дребно бакалийни стоки, могатъ да бжджжтъ отворени само отъ 5 часътъ подиръ пладнѣ“ — когато се мрѣне. Добрѣ, за градоветѣ както и да е, но какво ще стане въ селата? Вие знаете, че селското население само три мѣсеци пръвз годината, когато го патисне снѣгътъ, се прибира и се намира празникъ въ селото; тогава всѣки день празнува, а останалото врѣме на годината то се намѣрва на кжра. Какъ тогава ще може да отиде въ дѣлникъ да си купи туй, що му трѣбва? Той въ тъмно излиза и пакъ въ тъмно се връща. Даже, ако щете, въ Недѣля по вичидия излиза и си идва чакъ въ Сжбота на полунощъ — далеко му е нивата или ливадата. Нему трѣбватъ бурми, желѣзо, солъ, на жена му басма, или каквото щете — въ Недѣля ще иде да си ги купи. А вие сега съ единъ законъ искате да запрѣтите въ празникъ да бжджжтъ отворени дюкениитѣ! Той трѣбва да остане въ Понедѣлникъ; а знаете ли колко губи, ако не отиде на кжра? Захваща суша — не може да па-

сади кукуруза; хпане дъждъ — опроста му сѣното. Поставете се, г-да, въ положението на селянина и ще видите, че това, което се иска отъ законопроекта, е невъзможно. Селата не сж като градоветѣ: да има магазини, дюкени. Па и селянитѣ отива въ града въ двата мѣсеца единъ дена, отива за да си купи стока, що му трѣбва, и да си види дѣчурлигата; по той си е опрѣдѣлилъ днитѣ, кога може да отиде на пазаръ — въ най-работно врѣме шего го нѣма. Въ дѣлнични дни въ селата нѣма да намѣрите, освѣпъ старци, баби и дѣца. Дюкенджитѣ празнуватъ 6 дена въ недѣлята и сабахленъ въ Недѣля ще отворятъ дюкена и ще дойдатъ дѣчурлигата да купятъ грѣбенче, игли и други работи. Другитѣ дни въ дюкена мишки игражатъ. Особенно въ най-работното врѣме, като захванешъ отъ Май и свършишъ до Октомврий, само въ Недѣля и празникъ, когато не сж на работа, селянитѣ отиватъ да си купятъ що имъ трѣбва. А вие ще запрѣтите да се отварятъ въ празникъ кръчмитѣ! А знаете ли какви сж кръчмитѣ въ селата? Особенно въ по-големитѣ села, има въ кръчмата сжщеврѣменно залѣпенъ и дюкенъ; въ него ще намѣрите всичко: желѣзо, соль, басма, памукъ, сапунъ — каквото щете. (Димитръ П. Сж селовъ: И хининъ!) Ако щете, и хининъ. Това е вѣрно. Рѣкохъ сапунъ, та ми дойде на акъла едно нѣщо. Знаете ли, че у насъ, по селата, празнични дни се перчатъ хората? Онѣзи, които иматъ стара баба, жена, оставили: готвятъ, шѣсжатъ, перчатъ, но които сж самци, въ Недѣля се перчатъ. Като не имъ даваме да си купятъ сапунъ, отъ гдѣ ще взематъ за да се оперчатъ — цѣла седмица сж на работа? Поставамъ се въ положението на онѣзи селяни, между които се намѣрвамъ; не знамъ кждѣ васъ какви сж селянитѣ: кога отиватъ на работа и кога се връщатъ. (Единъ прѣдставителъ: Подиръ църква!) Въ селата цървитѣ не пуцатъ на 11 и 12 часътъ; въ 8 часътъ попятъ е излѣзълъ отъ черква — отдавна е пускъла черъва и попятъ се е забравилъ вѣчъ, когато ние отиваме въ черква.

По принципъ съмъ за законопроекта, но моля комисията, която ще го гледа, да има прѣдвидъ това, най-паче за селата. Да се прибави една забѣлжка подиръ чл. 3-й и да се каже, че се прави исключение; въ селата, въ които дюкени и кръчмитѣ — ако щете, и канцеларията, тамъ гдѣто не е община — слѣдъ пуцание на църква да бждатъ отворени. Да оставимъ кръчмитѣ настрана; важно е да се гледа на дюкени. Но тѣ сж сглобени заедно. Комисията да постави една особена забѣлжка за селата.

Послѣ, да дойдемъ на пазаритѣ, за които говори г-нъ Йоновъ: да се опрѣдѣли, какви пазари да не ставатъ. (Единъ прѣдставителъ: Всички!) Не е възможно. Сжръ—пазаритѣ, г-да прѣдставители, недѣйте да спирате да не ставатъ въ празнични дни; недѣйте кара селянитѣ да си оставятъ работата, защото селянитѣ се изразява така: „Единъ день храни кждата“. Дѣлниченъ день ще окъпемъ, ще овършемъ, а празниченъ ще отидемъ да продадемъ кравата, че бирникътъ чака. А вие ми не давате въ праз-

ниченъ день да заведж едно добиче и да го продамъ, по да губж единъ дѣлниченъ день. Увѣрвамъ ви, г-да прѣдставители, че селянитѣ повечето отъ тѣзи работи — купуване и продаване — ги вършатъ въ Недѣля. Така е. (Нѣкои прѣдставители: Вѣрно!) Какво да правимъ, когато ни е такъвъ занаятъ! Не работимъ въ канцеларии, да чакаме да дойде 12 часътъ за да излѣземъ; не сме занаятчи; ние сме хора земледѣлци. (Шетръ К. Бобчевски: Празникъ — православни хора сме!) Тия празници ще ни изпразнятъ не само кеситѣ, по и коповетѣ. Когато пусне църква, да е свободенъ. Работа ли е това, че ще отиде въ дюкена да пазарува онова, което му трѣбва? Оставете сега 10-тѣ Божи заповѣди. Азъ пакъ настоявамъ да се опрѣдѣли, какви ще бждатъ и сжръ-пазаритѣ, да се опрѣдѣли кога и кждѣ ще бждатъ и да се позволи да ставатъ и въ празникъ. Казано е въ чл. 7-й, че житнитѣ магазини на известни мѣста, въ които има да се стуржатъ жита, могатъ да бждатъ отворени; да се узакони, че докарнитѣ кола съ жито, понеже сж на открито, да се не глобяватъ. Най-много настоявамъ да се обърне внимание на дюкени и кръчмитѣ въ селата. Законопроектътъ да се прѣпрати на комисията и да се прибави тази забѣлжка за селата.

Марко Вожковъ: Г-да прѣдставители! Азъ имамъ да направж една бѣлжка, относително чл. 4-й, и ще бждж кжсичъвъ, затуй моля да ме изслушате. Въ исключенията, които се правятъ съ този членъ, казано е, кои заведения могатъ да бждатъ отворени прѣзъ цѣлия празниченъ день, казано е още, че могатъ да бждатъ отворени хотелитѣ и ханицата. Това ми се вижда непълно, защото въ малкитѣ градове има хотели и ханица, при които има гостинници, въ които се продава не само ястие, но има и бакалски стоки, и кръчмарски, и всичко. И като позволите на хотелитѣ и ханицата да бждатъ отворени, споредъ чл. 4-й, всички хора, които не желажтъ да празнуватъ, ще се събержатъ само въ тия два вида заведения и притежателитѣ имъ ще правятъ алжшъ-верипшъ, а другитѣ еснафи ще стожатъ, ще гледатъ и ще казватъ: и ние плащаме патентъ, защо намъ да се не позволява да търгуваме? Затуй, обръщамъ вниманието на комисията, като разгледа тоя проектъ, да даде да се разбира, че хотелитѣ и ханицата сж отворени, колкото се отнася до хитницитѣ, които се намиратъ у тѣхъ, а да не се разбира, че могатъ да правятъ търговия съ други стоки, когато дюкени на другитѣ хора ще бждатъ затворени прѣзъ цѣлий день. Инакъ, ще бжде мъчно и несправедливо: едни хора да се ползватъ и да правятъ огроменъ алжшъ-верипшъ, а други — да се не ползватъ и да плащатъ само патентъ и данъци.

Независимо отъ това, ще направж забѣлжка по чл. 7-й, относително продаването на храни въ празнични дни. Съ това ще накараме нашия селянинъ-земледѣлецъ, който е толкова непопомистъ и сжрни труда си, шото отива въ празнични дни да продава хранитѣ си, а въ дѣлнични дни отива да работи, и като му запрѣтимъ въ празнични дни да не продава хранитѣ си, да губи единъ дѣлниченъ день, ще го накараме, казвамъ, да не е толкова трудолюбивъ.

И тъй, нашитѣ хора клонихъ да се оставихъ отъ първото трудолюбие на страна и да се исхайтуватъ, а ние съ тоя законъ ще ги накараме да бждѣтъ още по-малко трудолюбиви. Щомъ селянитѣ смѣтатъ, че могатъ въ педѣлещъ день да продаватъ хранитѣ си, нека отиватъ да ги продаватъ, толкова повече, че тона продаване или купуване, този алжшь-веришь, нѣма никакво морално влияние на селянитѣ, нѣма върху тѣхъ никакво нравствено значение, толкова повече, че по жельзнопонтнитѣ станции селянитѣ отъ 30 години насамъ сж научени въ педѣлещъ день да си продаватъ хранитѣ, а въ другитѣ дни да работятъ. Така щото, молиж комисията да позволи за продаването на храни да бждѣтъ отворени житнитѣ масазни и да могатъ селянитѣ да продаватъ хранитѣ си, безъ да излиза, че се нарушава законътъ, ако търговцитѣ-купувачи на храни продаватъ соль, праматария и други работи. Ако търговцитѣ на жита продаватъ такива нѣща въ празнични дни, властитѣ могатъ да внимаватъ и да бждѣтъ наказвани такива търговци. Позволява се само храни да купуватъ, а не и да продаватъ други стоки. Тия заблѣжки имамъ да направж и молиж почитаемата комисия, която ще разглежда този законопроектъ, да ги има прѣдъ видъ и да ги вземе въ внимание.

Риза Ибрахимовъ: Г-да народни прѣдставители! Известно е, че този законопроектъ е направенъ отъ религиозна точка зрѣние и, отъ друга страна, отъ търговска точка зрѣние. Споредъ мене и едното и другото е противно на чл. 40-й отъ Конституцията. (Не се чуе. — Христо Гендовичъ: Даха юксекъ! Даха юксекъ суйле!) и на чл. 5-й отъ Берлинския трактатъ. Азъ ще оставж това на страна. Но споредъ мене, отъ търговска точка зрѣние трѣбва да имаме таквъ законъ, защото известно е, че тукъ отъ чужди страни дохождатъ хора търговци безвѣрници, протестанти и пр., които не празнуватъ нито Коледа, нито Великденъ; затуй, трѣбва да има единъ законъ да ги ограничава да не търгуватъ въ празнични дни. Мислж, че повече значение има този законопроектъ отъ търговска точка зрѣние.

Тукъ виждамъ, че въ чл. 9-й се казва за чисто мюсюлманскитѣ общини. Известно ви е, г-да прѣдставители, че не само въ България, но даже и въ Турция не може да се намѣри единъ чистъ турски градъ; всѣкъдѣ ще има по 10—15 християнски къщи. Даже въ България, съ исключение по край Дунава 4—5 общини, не може да се намѣржтъ чисти общини отъ мюсюлмани. Затуй, да има прѣдъ видъ почитаемата комисия да се редактира тоя чл. 9-й така: „Мюсюлманитѣ могатъ да отварятъ дюкениитѣ си“ (Гласове: Кои дюкени!) Да се заличжтъ думитѣ: „въ чисто мюсюлманскитѣ общини“ и да се каже: „мюсюлманитѣ могатъ да отварятъ дюкениитѣ и кафенетата си прѣвъ цѣлия день.“ (Христо Гендовичъ: Мажно става!) Г-да прѣдставители! Било отъ религиозна точка зрѣние, било отъ търговска, това нѣма да нанесе врѣда на другитѣ народи, защото известно ви е, че между турцитѣ нѣма такива търговци, както има между европейцитѣ; турцитѣ сж повечето бакали и нѣма никаква врѣда да направжтъ на другитѣ голѣми търговци.

Колкото отъ религиозна точка зрѣние, това е съвѣтмъ неухѣстно, защото, както въ чл. 40-й отъ Конституцията, и въ чл. 5-й отъ Берлинския трактатъ е казано, че религията се оставя свободна. (Марко Вожковъ: Не се гони религията съ тоя законъ!) Да оставимъ това на страна. Туй е казано и другадѣ, че съвѣтмъ трѣбва да е свободна религията. По Органическия уставъ, съ който се управляваше автономията, бившата Источна-Румелия, въ чл. 29-й на тоя уставъ, ето какво се казва: „Никой не може да бжде прѣсиленъ да вземе участие по какъвто и да било начинъ въ дѣлата и въ обрѣдитѣ на едно въроисповѣданне, нито да му почита и пази празникитѣ.“ Виждате, г-да, въ една държава автономна, оставена е била религията свободна, а тукъ въ конституционна страна да стѣсняваме религията не е хубаво. Азъ виждамъ, че тоя чл. 9-й отъ законопроекта за мюсюлманитѣ не е умѣстенъ, и затуй молиж почитаемата комисия да има прѣдъ видъ да го редактира, както казахъ по-напрѣдъ.

Освѣтж това, въ чл. 5-й да се прибави думата „емилчинитѣ“, овоцаритѣ, защото известно ви е, че овоцаритѣ днесъ купуватъ гроздье, черени и пр., които, като останжтъ единъ день затворени въ дюкена, на другия день ще се развалятъ. Затуй, да се прибави и думата „овоцаритѣ“.

Ганчо Гаврийловъ: Г-да прѣдставители! Трѣбва да признаж, че азъ не съмъ много поклонникъ на празникитѣ, защото у насъ има много празници. Но азъ не можж, освѣтж да благодарж на г-на министра, за гдѣто е внесълъ таквъ законопроектъ, защото у насъ човѣкъ се възмуцава когато гледа, че въ празниченъ день известна часть отъ гражданитѣ отваритъ дюкениитѣ си, а въ сжботенъ день ги затварятъ. Моето мнѣние е, че таквъ законъ трѣбваше да се внесе по-рапо даже. Азъ бихъ молилъ комисията, на която ще се испрати постановитѣт законопроектъ и която ще се занимае съ него, да го избини така, щото, ако е възможно, тия празници да бждѣтъ по-малко, защото, колкото сж прѣдставени сега въ проекта, сж много.

Вънъ отъ това, може да се направи разлика между религиознитѣ празници, народнитѣ и официалнитѣ, държавнитѣ празници. Напр. ако на Великденъ и Коледа трѣбва да бждѣтъ затворени всичкитѣ дюкени, не намирамъ защо прѣвъ народнитѣ и държавнитѣ празници да бждѣтъ така сжщо затворени. Даже азъ мислж, че ще бжде по-величественно прѣвъ тия празници дюкениитѣ да бждѣтъ отворени, освѣтж когато има молебень, защото тогава гражданитѣ по-добрѣ ще декориратъ и освѣтлятъ дюкениитѣ си, отъ колкото ако бждѣтъ затворени. Азъ бихъ прѣпоржчалъ тая идея на комисията, та когато урежда тия нѣща да прѣдвиди това. Азъ се удивлявамъ какъ нашитѣ селяни могатъ да бждѣтъ по-нерелигиозни отъ гражданитѣ и какъ нѣкои отъ прѣдставителитѣ селяни възставатъ сега противъ закона за празникитѣ. Менъ ми се чини, че било за християнитѣ, било за мюсюлманитѣ или еврейтѣ, е нужно да има по единъ день въ седмицата за почивка. До колкото знажж, турцитѣ иматъ за празникъ въ седмицата Шегъка, но колкото се касае до дюкениитѣ,

тѣ не ги затваряхъ, освѣнъ когато отивахъ въ джамиитѣ. Това ми докара на ума г-нъ Риза Ефенди, който цитира Конституцията и Берлинския трактатъ. Въ Конституцията е казано, че господствующата въ Българското Княжество вѣра е православно-християнската отъ източно исповѣдание. Турцитѣ нѣма нищо да губятъ, ако въ смѣсенитѣ градове, гдѣто има християни и турци, джукенитѣ се затварятъ. Такава мѣрка се взема не толкова, че се иска да се почита нашата религия и отъ тѣхъ, турцитѣ, отъ колкото да се не явява конкуренция на християнитѣ. Това става и съ еврейтѣ, които празнуватъ въ Сѣбота и които толкова строго се придържатъ о религията, щото сж готови да се подложатъ на една загуба, отъ колкото да работятъ въ Сѣбота. Съ течението на врѣмето, обаче, и тѣ ще взематъ да отварятъ въ Сѣбота, както става въ Европа. Нашитѣ евреи сега ще губятъ, ако се заставятъ, и трѣбва да се заставятъ, да затварятъ и въ Недѣля, защото, напоследъкъ у насъ станъ едно таково брожение, щото се писа и въ вѣстникитѣ даже, като се каза, че може да стане нѣкакво вълнение и то по единствената причина, че съ едно распореджидане отъ властитѣ, еврейтѣ се заставихъ да затварятъ джукенитѣ си въ празнични дни, и подиръ това, не знаехъ какъ е станъло, кой е допусналъ да стане едно второ распореджидане, чрѣзъ което пакъ се позволило на еврейтѣ да отварятъ джукенитѣ си и въ недѣленъ день. Азъ, който не съмъ, както казахъ, голѣмъ привърженикъ на празникитѣ, се възмутихъ отъ дѣното на сърдцето си отъ това второ распореджидане, защото второто това распореджидане е една чувствителна обида за християнитѣ, които, на основание на Конституцията, трѣбва да държатъ тѣхната религия като господствующа въ страната и, слѣдователно, иматъ право да искатъ да се не отварятъ джукенитѣ въ недѣленъ день.

Затова, азъ посрѣщамъ съ особенно задоволство единъ такъвъ законъ, за да се уреди и тоя въпросъ, защото не е да не знаете, че твърдѣ често ставатъ спорове въ нѣкои градове, особенно тамъ, гдѣто има всѣкакви народности. Тоя въпросъ трѣбва да се уреди единъ пътъ за винаги, та всѣки да знае какво да върши. Азъ не виждамъ никаква прѣчка, ако нашитѣ селяни сж привикнали да бждатъ по-религиозни. Защо да не празнуватъ въ недѣленъ день? Наистина, на първо врѣме, таково строго постановление може да се види тежко, но затова, азъ мисля, че съ течението на врѣмето ще се свикнатъ съ това. Обаче, въ работно врѣме може да се позволи на селянитѣ да отварятъ джукенитѣ си слѣдъ обѣдъ, на мѣсто отъ 5 часъта на послѣ. Сега, като сж привикнали нашитѣ селяни, да оставятъ всички покушки за въ недѣленъ день да извършватъ, ще бжде доста тежичко да се отвикнатъ; но то е една привичка, която може да се искорени. Като се уреди тоя въпросъ така, както се прѣдвижда въ законопроекта, нашитѣ селянинъ ще си направи смѣтка и много добръ ще си распрѣдѣли врѣмето: кога ще отиде на нивата да работи и кога ще има да си приготви и покупи нуждитѣ отъ джукенитѣ нѣща, та нѣма да остави всичко за въ

Недѣля; ще си купи каквото му трѣбва напр. въ Четвъртъкъ, въ Петъкъ или Сѣбота.

Колкото за кръчмитѣ, струва ми се, че ще бжде отъ голѣма полза, ако се затварятъ въ недѣленъ день; защото каквито бели и да ставатъ, каквито прѣстѣпления и побои и да ставатъ, ставатъ се въ недѣленъ день. (Шетко Кочанковъ: Въ нашитѣ села не ставатъ!) Азъ ще кажа единъ примѣръ за нашитѣ села и то именно отъ тогава, когато бѣхме подъ господството на турцитѣ. Въ извѣстно врѣме, когато се варѣше и произвеждаше сливовицата, кадията не разглеждаше дѣла за побои, кавги и пр.; защото казваше, че въ тоя сезонъ, въ сезона на сливовицата, подобни простѣпки да се считатъ за невмѣяеми. Слѣдователно, всичкитѣ неприятни работи ставахъ, когато селянитѣ се распуснѣхъ повече, защото тѣ тогава именно намирахъ бѣхме да уреждатъ спорнитѣ граници на своитѣ имоти, градини, ниви и пр. Азъ мисля, че ако можемъ да направимъ нѣщо, щото нашитѣ селяни да се свикнатъ да не отварятъ кръчмитѣ си въ недѣленъ день, ще бжде много добръ; ще има много по-малко сѣдби по сѣдилищата за разни и всевъзможни простѣпки, обиди и пр. и пр.

Ще кажа нѣколко думи и за пазаритѣ. До колкото помняхъ, въ турско врѣме, въ повечето мѣста пазаритѣ ставахъ въ петъченъ день, защото и самото турско название на тоя день е „пазаръ-гюню“ (Гласове: Джумая-гюню!) Добръ, нека да е джумая-гюню. Въ нѣкои мѣста пъкъ ставахъ въ Сѣбота, а пъкъ въ нѣкои градове пазаритѣ се откривахъ въ Срѣда. Сега, какво ще има ако приемемъ пазаритѣ да не ставатъ въ недѣленъ день, а да ставатъ въ сѣботенъ день. Ако приемемъ това, тогава населението ще знае, че въ Недѣля нѣма да има пазаръ, а въ Сѣбота, и ще гледа тогава да отиде на пазаръ. Сега, колкото се касае до това, че селското население, въ работно врѣме, нѣмало врѣме да отива на пазаръ, азъ ще ви кажа, че и въ недѣленъ день да е пазарътъ, селянинътъ, като има работа, нѣма да отиде на пазаръ. Изобщо, пазаритѣ у насъ сж слаби тогава, когато населението се е захванало о работа. Туй го виждаме да става и тукъ, и въ Пловдивъ, и въ Видинъ, и всѣкъдѣ. Щомъ селянитѣ си иматъ работа, тѣ не отиватъ на пазаръ, макаръ и по-скъпо да купуватъ нѣкои нѣща, които имъ сж нуждни. Така щото, менъ ми се струва, че да се гледа лошо на тоя законъ не е добръ. Разумѣва се, че комисията, която ще се занимава съ него, ще гледа да го видоизмѣни и поправи нѣкъдѣ, като го съгласи съ нуждитѣ на населението. Затова, азъ намирамъ, че законътъ е на мѣсто и ржкоплѣщъ на него, защото трѣбва да се уреди една смѣстующа безредица, както това на всѣкадѣ въ Европа е станъло.

Министръ Теодоръ Теодоровъ: Г-да прѣдставители! Въпроснитѣ законопроектъ има за цѣль да тури редъ въ една работа, която не е била до сега уредена, и отъ урежданието на която се нащрѣбватъ смѣстивно интереси както икономически, тѣй обществени и религиозни. До сега у насъ, кои празници трѣбва да се празнуватъ, е било опрѣдѣляно било отъ църковнитѣ правила, или отъ кметовѣтѣ и окръжнитѣ управители и другитѣ власти. Не

е имало едно общо распореджане, което да изхожда отъ законодателната власт и което да опрѣдѣля материята и всички подробности както трѣбва. Отъ това е послѣдвала голѣма безредица. Въ едни мѣста сж се празнували празниците по единъ извѣстенъ начинъ, а въ други — по другъ, и по тоя начинъ, като вземете официалнитѣ празници и религиознитѣ, ще видите, че се е образувалъ единъ хаосъ и че числото на празниците е много повече, отъ колкото е нужно. Настоящиятъ законопроектъ има за цѣль, първо, да намали празниците и, второ, да опрѣдѣли и начина за празнуването имъ. Отъ това опрѣдѣление ние не искаме да пострадатъ икономическитѣ интереси на населението и да пострадатъ за смѣтка на религията, защото не сж еднакви условията на градоветѣ съ ония на селата. И ние държимъ смѣтка за това.

Въпросниятъ законопроектъ трѣбва да се приеме по принципъ и да се проводи въ комисията по Министерството на Външнитѣ Дѣла, и тъй като тая комисия имъ други законопроекти, тя ще може въ едно кжсо врѣме да го проучи, а и всѣки отъ г-да прѣдставителитѣ ще може тамъ да искаме своитѣ взглядове, за да се улесни работата, прѣди да бжде внесенъ законопроектътъ на второ четение. Ако бѣхме ние взели да продължаваме да издаваме административни распореджания, ние можехме много повече да събереме и каквито комисии да опрѣдѣлѣхме да урежда тая материя, щѣхме да събереме, защото тя щѣше да се състои отъ 5—10 лица, които не можехж да знайтъ жѣстнитѣ условия на всѣка околина и градъ. Заради това, налагаше се да се внесе единъ законопроектъ, върху който да си искажатъ взглядоветѣ всички г-да прѣдставители, отъ всички мѣстности, отъ всички съсловия и вѣроисповѣдания. И по тоя начинъ, ще се тури единъ редъ въ работата, който да задоволява всички справедливи интереси, а така сжщо да задоволява и интереситѣ на държавата и на държавната религия. Религията е единъ отъ важнитѣ елементи, на които се крѣпи държавата и, слѣдователно, държавата не може да ѣж игнорира. Сжщо така, и почитанието на държавнитѣ и княжески празници трѣбва да се уреди по единъ начинъ, за да знае всѣки гражданинъ какви сж обязаноститѣ му въ почитанието на празниците и какви сж дълговетѣ му, които трѣбва да има къмъ религията, къмъ държавата къмъ държавната религия и къмъ себе си.

Ето по какви съображения е внесенъ тоя законопроектъ и азъ, както виждамъ, никой не е противъ внасянето му, и трѣбва да бждемъ доволни че е внесенъ. Остава само да употребимъ всички усилия, за да може тоя законопроектъ да удовлетвори всички и да помогне за уреждането и запазването интереситѣ държавни, послѣ религиознитѣ, по-послѣ и частнитѣ. Моля, прочее, да се приеме законопроектътъ по принципъ и да се проводи на надлѣжната комисия. (Гласове: Да се гласува!)

Прѣдседателствуващия Христо Ивановъ: Ще дамъ на гласуване. Който приема по принципъ прочетенния законопроектъ за празничнитѣ дни, да си вдигне ржката

(Болшинство.) Приема се и ще се испрати на надлѣжната комисия.

Слѣдъ това слѣдва първото четение на прѣдложението за исквърляние забѣлѣжката на чл. 12-й и измѣнение на чл. 13-й отъ Закона за Висшето училище. (Единъ прѣдставителъ: Прѣдлагамъ да се вдигне засѣданието!) Моля г-на секретаря, Иванъ Пецовъ, да го прочете.

Секретарь Иванъ Пецовъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

по прѣдложението за исквърляние забѣлѣжката на чл. 13-й отъ Закона за Висшето училище и измѣнение чл. 13-й отъ сжщия законъ.

Споредъ забѣлѣжката къмъ чл. 12-й отъ дѣйствиущия въ сегашно врѣме Законъ за Висшето училище, дава се право на младежи, свършили педагогическо и духовно училище, да постѣпватъ за редовни студенти въ училището по философия и педагогика. Обаче, отъ тригодишното прилагане на тоя законъ академическитѣ свѣтъ при Висшето училище е дошълъ до убѣждение, че тая забѣлѣжка, по силата на която педагогиститѣ и семинариститѣ се изравняватъ съ тия студенти, що сж свършили гимназии, не е въ интереса на самото висше образование у насъ, нито е съгласна съ общия духъ на Закона за Висшето училище и на узаконенията за избирание учители за срѣднитѣ училища, за каквито се готвѣтъ младежитѣ, които визира горѣпоменжтата забѣлѣжка, и академическитѣ свѣтъ е на мнѣние да се отмѣни часъ по-скоро тая забѣлѣжка.

Ректорътъ на Висшето училище съобщава напр., че прѣподавателитѣ на училището сж забѣлѣжали, какво студентитѣ педагози и семинаристи не сж достатъчно подготвени да слушатъ наредъ съ гимназиститѣ наукитѣ, които имъ се прѣподаватъ. Това явление, което е много естествено, тъй като специалнитѣ училища, отъ които иджтъ горѣпоменжтитѣ младежи, не готвѣтъ питомцитѣ си за слушание висшиятѣ науки, е толкова повече неутѣшително, понеже числото на студентитѣ отъ тая категория расте отъ година на година, и сега, слѣдъ третата година, отъ какъ имъ е отворило Висшето училище вратата си, това число достига до 150, което образува $\frac{2}{5}$ отъ цѣлото число студенти, слѣдващи въ третѣ факултета на Висшето училище.

Друго съображение, възъ основа на което горѣпоменжтата забѣлѣжка е неумѣстна, е и това, че Законътъ за Висшето училище е ограничилъ студентитѣ педагогисти и семинаристи да слушатъ само наукитѣ философия и педагогика. Вслѣдствие на това ограничение, тия младежи, слѣдъ свършването курса на Висшето училище, бихж могли да се назначаватъ за прѣподаватели само по педагогика въ педагогическитѣ училища (философия като отдѣленъ предметъ не се прѣподава въ тия училища), а всѣки наши педагогически училища располагатъ не съ повече отъ 10 таква мѣста, които можтъ да се попълватъ много легко и по другъ начинъ. Въвъ основа на всѣчко казано, Мини-

стерството на Народното Просвѣщение счита горната забѣлжка къмъ чл. 12-й отъ Закона за Висшето училище за несъгласна съ основния принципъ на законитѣ за Висшето училище и за сръдното ни образование и е на мнѣние да се исхвърли съвсѣмъ.

Измѣнението на чл. 13-й отъ Закона за Висшето училище се налага отъ обстоятелството, че се явяватъ да постѣпватъ въ Висшето училище младежи свършили сръдното си образование въ сръдни училища извънъ Княжеството. Свидѣтелствата на такива младежи, както е прието всѣгждѣ, трѣбва да се хомологиратъ съ тия на нашитѣ гимназии, а това е работа на Министерството на Народното Просвѣщение съвмѣстно съ академическия съвѣтъ на Висшето училище.

Министръ на Народното Просвѣщение: И. Вазовъ.

Законопроектъ

за исхвърляние забѣлжката къмъ чл. 12-й и измѣнение чл. 13-й отъ Закона за Висшето училище.

I. Да се исхвърли забѣлжката къмъ чл. 12-й отъ Закона за Висшето училище, гласуванъ и приетъ въ първата редовна сесия на VIII-то Обикновено Народно Собрание, на 19-й Декемврий 1894 год. и утвърденъ съ указъ отъ Негово Царско Височество подъ № 203 отъ 20-й Декемврий сщцата година, която гласи:

„Лица, свършилиши педагогически и духовни училища съ матура, се приематъ за редовни студенти по педагогика и философия, а въ другитѣ факултети — за слушатели и слѣдъ полагание матура при нѣкои гимназии приематъ се за редовни. Въ тоя случай врѣмето, прѣварано като слушатели, имъ се зачита, ако положжтъ полугодийнитѣ испити“.

II. Да се измѣни чл. 13-й отъ сщция Законъ за Висшето училище така:

„Чл. 13. Младежи, свършили сръдното си образование въ училища извънъ Княжеството, които отговарятъ на нашитѣ гимназии, приематъ се за редовни студенти по прѣдложението на факултетнитѣ съвѣти и одобренieto на Министра на Народното Просвѣщение.“

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ по принципъ прочетения законопроектъ, за исхвърлянето забѣлжката къмъ чл. 12-й и измѣнението на чл. 13-й отъ Закона за Висшето училище, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се и ще се испрати на комисията по Министерството на Народното Просвѣщение, за изучаване и докладване.

Христо П. Славейковъ: Прѣдлагамъ да се вдигне заседанието!

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: На дневенъ редъ за първо четение имаме законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за данъка „октроа“ и Закона за измѣнението и допълнението му. Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретарь Иванъ Педовъ: (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

по законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за данъка „октроа“ и Закона за измѣнението и допълнението му.

Съ построяването и туриането въ дѣйствието на захарната фабрика въ гр. София се полага начало за произведението на мѣстна захаръ, която, споредъ закона, ще се облага съ данъка „октроа“ при внасянето ѝ въ общинитѣ.

За да може, обаче, да се отстранжтъ затрудненията, които би се появили при констатирането отъ общинскитѣ октроални управления, мѣстоприсхождението ѝ и се прѣмахнатъ спянкитѣ, които би се причинили съ това на търговцитѣ, тѣй като иностранпата захаръ, която се облага отъ митницитѣ и която относмѣ циркулира свободна отъ октроа отъ една въ друга община, въ нищо не ще се различава отъ мѣстната, то повѣренното ми министерство намира за по-практично, щото послѣдната да се облага съ „октроа“ още при изнасянето ѝ отъ фабриката, по сщция начинъ, както това става и съ облагането на мѣстния тютюнь.

По Закона за акцизитѣ, денатурираниятъ спиртъ, който се употреблява за горение, освѣтление и индустриални нужди, се освобождава отъ плащане акцизъ, очевидно съ цѣль за да се насърди производството на спирта и распространи употреблението му за индустриални цѣли колкото е възможно повече. Тази жертва, обаче, която хазната прави чрѣзъ освобождението на денатурирания спиртъ отъ акцизъ, на практика не може да принесе всичката очакваема полза, тѣй като е било пропуснжто да се освободи въпросниятъ спиртъ и отъ даждието „октроа“ — което, както е извѣстно, тежи твърдѣ чувствително върху спиртнитѣ питиета.

Непоследователността, въ която се е поставило по този начинъ наше законодателство, като отъ една страна освобождава отъ държавното даждие акцизъ денатурирания спиртъ, а отъ друга го оставя подъ удара на високитѣ октроални такси въ полза на общинитѣ, е обржкло вниманието както на повѣренното ми министерство, така и на търговско-индустриалнитѣ камари, една отъ които, а именно Пловдивската Търговско-Индустриална Камара се е обржкла и съ особено за цѣльта ходатайство въ повѣренното ми министерство за освобождение на денатурирания и служащъ само за индустриални цѣли и горение спиртъ отъ даждието октроа.

Вслѣдствие на горѣизложеното, имамъ честь да прѣдставж на обсъждането на почитаемото Народно Собрание приложеного тукъ прѣдложение за измѣнение на чл. 1-й и прибавление на една забѣлжка къмъ § 2-й на чл. 2-й отъ Закона за данъка „октроа“.

Министръ на Финанситѣ: Т. Теодоровъ.

Законопроектъ

за измѣнение и допълнение Закона за данъка „октроа“ и Закона за измѣнението и допълнението му отъ 15-й Декемврий 1897 год.

Чл. 1-й се измѣнява така:

„Чл. 1. Данъктъ „октроа“ се събира за вноснитѣ прѣдмети отъ митницитѣ, за мѣстнитѣ тютюни и захаръ

— отъ надлъжнитѣ чиновници на Финансовото Министерство, а за останжалитѣ мѣстни прѣдмети се събира, при внасянето имъ въ общинитѣ, отъ и за смѣтка на послѣднитѣ“.

Къмъ § 2-й на чл. 2-й се прибавя слѣдующата забѣлѣжка:

Спиртътъ, който се употрѣблява за горение, освѣтление и индустриални нужди, се освобождава отъ плащане „октроа“, като се денатурира чрѣзъ нѣкои вещества, които да го направятъ невъзможенъ за пиене“.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Кито приематъ по принципъ законопроекта за измѣнение Закона за октроата, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Христо Касабовъ: Прѣдлагамъ да се вдигне засѣданieto!

Христо П. Славейковъ: Трима отъ народнитѣ прѣдставители правимъ запитване къмъ г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, за побойщата, които сж станжали около оградата на Народното Събрание. (Подава запитванието на Бюрото.)

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Който е съгласенъ съ прѣдложението на г-на Касабова, да се вдигне засѣданieto, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Засѣданieto ще се вдигне.

Има да направж слѣдующитѣ съобщения. За слѣдующия дневенъ редъ ще бжджтъ поставени: законопроектътъ за измѣнение нѣкои членове отъ Закона за давността; послѣ, продължение днешния дневенъ редъ, а така сжщо и тѣзи законопроекты и прѣдложения, които ви сж съобщени днесъ, ще бжджтъ турени на дневенъ редъ.

Има да ви съобщжж и слѣдующето. Постжшило е напечатано прѣдложение на Геора Шойлевъ и др., за измѣнение Закона за горитѣ. Ще бжде турено на дневенъ редъ за първо четение.

Постжшило е отъ Министра на Финанситѣ едно прѣдложение, за да се опростжтъ или минжтъ въ загуба на хазната лева 452, които не било възможно да се събержтъ отъ нѣкой си Кабалчиевъ, бивши чиновникъ на митница.

Друго едно прѣдложение е постжшило отъ Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, за отжбяване Закона за пограничната стража.

Прѣдложението за опрощаване 452 л. ще бжде испратено въ надлъжната комисия, а второто ще бжде турено на дневенъ редъ за първо четение.

Министръ Теодоръ Теодоровъ: Да се тури на дневния редъ за утрѣ и докладътъ на бюджетарната комисия.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Г-да прѣдставители! Г-тъ Министрътъ на Финанситѣ прѣдлага да се тури на дневния редъ за утрѣ и докладътъ на бюджетарната комисия.

Моля всички ония отъ г-да прѣдставителитѣ, които иматъ да правжтъ прѣдложения, да кажжтъ, за да се туржтъ на дневенъ редъ. (Никой не иска думата.)

Христо П. Славейковъ: Искамъ да се забѣлжи въ протокола и да се тури на дневенъ редъ нашето запитване.

Прѣдсѣдателствуващия Христо Ивановъ: Постжшило е едно запитване отъ г. г. Славейкова, Цанова и Габровеки, къмъ г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла за нанасяние на нѣкакви си побои. (Найчо Цановъ: За застрашаване съ побои прѣдставителитѣ!) Това запитване ще се съобщи на министра и когато съобщи, че е готовъ да отговори, ще се тури на дневенъ редъ.

Тѣй като нѣма да се правжтъ други прѣдложения за дневенъ редъ, вдигамъ засѣданieto.

(Затворено въ 6 часътъ вечерта.)

Прѣдсѣдателъ: Д-ръ Георги Янколовъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Христо Ивановъ.
Петко В. Горбановъ.
Георги Губидѣльниковъ.

Секретари: { Петръ Папанчевъ.
Жеко Ив. Жековъ.
Петръ К. Бобчевски.
Лука Братановъ.
Никола Ив. Козаровъ.

Секретари: { Иванъ М. Лиловъ.
Иванъ Цецовъ.
Стефанъ Ивановъ.
Георги Н. Юруковъ.
Василъ Ив. Димчевъ.

Секретари: { Боби Лафчиевъ.
Христо Теодоровъ.
Георги Ив. Михайловъ.
Янколъ Донковъ.
Данчо В. Пишмановъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Хр. П. Константиновъ.